

Draudzīgi svin Baltu vienības dienu

Liela bija interese par Valmieras kalēja Artjoma Burceva darbu, arī kuldīdzniece Baiba Vētrāja iegriezta ēzes ratu: „Kalšana ieinteresēja. Mēģināju jau pirms trim gadiem, kad tepat, pie Kūravas, to mācīja meitenes no Zviedrijas. Nespēju naglu izkalt pati, jo vairāki citi jau gaidīja kārtu, taču lielo ratu pagriezu un uzzināju, ka drīkst griezt tikai uz vienu pusi. Pasākumā man patik lielā daudzveidība. Apskatīju arī rotu kalšanu, paņēmu vizītkarti sievietei, kas visu ko pin no dārzeņu mizām.”

„Šis pasākums Baltijas cilvēkus noteikti vieno,” sacīja folkloras kopas *Suitu sievas* vadītāja Ilga Leimane un atzina, ka liels prieks ar savu dziedājumu bagātināt Baltu vienības dienu Kuldīgā.

Latvijā un Lietuvā šī diena svinēta jau 20. reizi, pieminot Saules kauju 1236. gada 22. septembrī, un tās nolūks ir tuvināt latviešus un lietuviešus jeb vienīgos baltu valodu runātājus. Tiek aicināti amatnieki, folkloras un citas grupas, kas darbojas radniecīgā manierē.

Kuldīgā svētkus atklāja Latvijas Saeimas priekšsēde Linda Mūrniece un Lietuvas Seima priekšsēde Viktorija Čmilīte-Nīlsena. Varēja apmeklēt izstādes, tirdziņus, koncertus, tautu kultūras ekspertu

un amatnieku darbnīcas. Piemēram, Rīgas seno cīņu un folkloras kopa *Vilkači* uzstājās kopā ar Lietuvas folkloras kolektīvu *Rana*, ļāva uzvilkt vairāku kilogramu smagu bruņukreklu un ķiveri, apskatīt Latvijā atrastus, rekonstruētus seno laiku ieročus un iemēģināt roku, iemetot mērķi nazi, cirvi vai šķēpu. *Vilkaču* pārstāvis Ingus Krūmiņš pastāstīja, ka interesi izrādot arī sievietes un bērni. Kalējs Artjoms Burcevs no Valmieras mācīja izkalt naglu uz pārvadājamās ēzes, te varēja iegādāties dekoratīvus un

praktiskus kalumus: durvju rokturus, eņģes, drēbju pakaramos, pudeļu paliktnišus.

Uz skatuves muzicēja Latvijas folkloras kopas *Saucējas*, *Vilki*, *Vilkači*, *Suitu sievas*, *Suitu dūdenieki* un etnokompānija *Zeidi*, Lietuvas kopas *Trys keturiose*, *Rana* un *Vīsi*. Pasākumu Pilsētas dārzā noslēdza bungu un dūdu grupa *Auļi*, bet pie *Kūravas* Senās uguns nakti jeb uguns plosa ielaišanu Ventā vadīja Edgars Lipors un kopa *Vilki*.

Amandas Gustovskas teksts un foto

Izmaiņas sociālajos pabalstos – gan jauni, gan lielāki un novada cilvēkiem labvēlīgāki.

➔ 5. lpp.

Kas kultūrā
Kurzemē

Meklējiet iekšlapās!

Siera klubs ar tehnikuma audzēkņiem darina *siera paklāju*.

➔ 4. lpp.

Padomu lappusē:

kā uzglabāt ražu; kādus ārstniecības augus tagad vākt; ko pagatavot no āboliem.

➔ 10. lpp.

Lai nenotiek nenovēršamais, kad cilvēks sev atņem dzīvību. Tragēdija Ēdolē.

➔ 8. lpp.

Piektdien, 1. oktobrī:

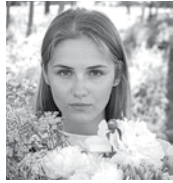
- Skolotāju diena klāt.
- Savā arodā – mežu inženieris.
- Bēgļu izmitināšana: par un pret.
- Kas jauns Rudbāržos.
- Spontāna ideja ceļojumam.
- Lappuse vecākiem.

REDZĒJUMS

Kāda ir tava maska?

Katrīna Blaua

Nesenā sarunā ar bijušo kolēģi kārtējo reizi aizdomājos par sieviešu draudzību un draudzību vispār.

Mums katram ir sava maska, tomēr katrs to redz citādi. Es nereti esmu saņēmusi komentārus gan acīs, gan lielākoties aiz muguras, ka esmu iedomīga un nedraudzīga.

„Pirms spriežu par grāmatu, apskatu vāku, izlasu anotāciju. Bet cik nav bijis tā, ka vāks un anotācija „iegāž”, jo, tiklīdz atver pirmās lappuses, tu jau grāmatā iemīlies?”

Tomēr tie, kuri mani pazīst, tam nepiekrīt. Labi – domāju, ka iedomībai ir jābūt, bet līdz noteiktam līmenim un tikai tāpēc, lai cilvēki brutāli nekāptu uz galvas, kā daudziem to patīk darīt. Un cilvēki tik ļoti jauc iedomību ar pašapmierinātību. Cilvēkam jābūt laimīgam ar sevi, jo tikai tad viņš spēj būt laimīgs ar citiem. Patiesa draudzība un ģimene man dzīvē ir vissvarīgākās. Man ir daudz draugu un paziņu, tomēr tādu draugu, kurus varu saukt par īstiem, ir maz. Tādus, kuriem

nakts vai darba dienas vidū varu piezvanīt un teikt: „Nu ir ziepes...”

Cilvēkā ir daudz vairāk nekā tikai virspusējais tēls – mums katram ir savs stāsts. Katram ir viena seja, dažādas mīmikas un viena dvēsele. Pirms spriežu par grāmatu, es apskatu vāku, izlasu anotāciju. Bet cik nav bijis tā, ka vāks un anotācija iegāž, jo, tiklīdz atver pirmās lappuses, tu jau grāmatā iemīlies? Un pretēji – tā, kuru ilgi esi sev vēlējies, izrādās pēdējais draņķis. Tāpat ir ar cilvēkiem. Pirms spriežam par cilvēku, viņš būtu jāiepazīst, jo tikai tad, kad esi ieraudzījis dvēseli, seja maska krīt, un tu cilvēku redzi pilnīgi citādāku. Pirms tam iedomīgā seja tagad šķiet mīļākā uz pasaules. Un pirms tam jaukais cilvēks tagad patiesībā ir tas, kurš aiz muguras tev met ar akmeņiem.

Laiciņu atpakaļ jau runāju par draudzību – par to, kas mums būtu jāmacās no bērniem. Un, man šķiet, tā ir šķīsta, neviltota. Īstenība ir šeit un tagad. Mums jāmacās draudzēties, jo visi esam viens kopums. Es no tevis ne ar ko neatšķiros, tomēr tā maska, ko liekam sev virsū, maldina. Es esmu par grāmatu spriedusi pēc vāka un par cilvēku pēc sejas, pirms viņu iepazīstu, bet es to vairs neuzdrīkstēšos darīt. Un tu?

TRĪS PAR VIENU

Kādas iedzīvotājiem ir pašdarbības iespējas?

CILVĒKIEM TAS IR SVARĪGI

1. Santa Kreičmane, Alsungas pagasta pārvaldes vadītāja:

– Mums ir senioru deju kolektīvs *Kalmes* un vidējās paaudzes kolektīvs *Suiti*, tāpat ansambļi *Suitu sievas* un *Suitu vīri*, kuri darbojas ļoti aktīvi. *Suitu dūdenieki* apvienojušies ar citu pagastu cilvēkiem un muzicē kopā.

Jauniešiem ir interešu izglītība: sporta pulciņš, tautas dejas, suitu novada mācība, digitālo tehnoloģiju iepazīšana un vēl daži citi. Darbojas arī keramikas pulciņš, bet tas tagad pieklusis, jo ēkā, kurā notiek nodarbības, notiek remontdarbi. Ir vairākas aktīvas biedrības, piemēram, amatnieku biedrība.

Cilvēkiem pašdarbības iespējas ir svarīgas – daudzi nāk un iesaistās. Senioriem, kuriem ir derīgs kovidā sertifikāts, tikko sākusies vingrošana kultūras namā. Cerams, ka viss varēs turpināties un, ņemot vērā lielo Covid-19 saslimstību Latvijā, valsts tomēr nevērs neko ciet.

VISIEM NAV SERTIFIKĀTA

2. Dita Nuņēvica, Skrundas kultūras nama direktore:

– Viss notiek, ievērojot epidemioloģiskos noteikumus. Bērniem un senioriem ir dziedāšana un dejojšana, jauniešiem – ansambļi un kori. Lielā darbība sāksies tikai oktobrī, un to vēl grūti komentēt. Šobrīd visa pašdarbība ir atļauta ar Covid-19 sertifikātiem, bet visiem tā nav. Tāpēc tikai oktobrī redzēsim, kuri kolektīvi paliks dzīvotspējīgi.

Bērni vienmēr grib visu ko darīt. Domāju, ka viņiem nekas nemainīsies – viņi nāks uz pulciņiem kā līdz šim. Jauniešiem ir tāds posms, kad neko negribas darīt. Pandēmijas laiks gandrīz divus gadus to negribēšanu ir tikai pastiprinājis. Ar jauniešiem vienmēr bijis grūti, jo viņiem ir citādas intereses, kā aizpildīt brīvo laiku. Skrundā jauniešiem ir teātra studija, ko

mēģināsim uzturēt aktīvu. Tāpat jauniešu centrs rīko dažādus pasākumus, arī galda hokeja treniņus.

Seniori vienmēr bijuši ļoti aktīvi, un viņi nevar sagaidīt, kad varēs atsākt darboties. Par kovidā sertifikāta nepieciešamību viņi arī ir vissaprotošākie. Pārējiem grūti pēc tik ilgas pauzes atsākt kaut ko darīt. Es domāju, ka tie, kuri grib, arī darbosies, bet vajadzīga motivācija.

MEKLĒ TOS PULCIŅUS, KUROS JĀKUSTAS

3. Agate Ūdre, Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra direktores vietniece:

– Šis mācību gads iesācies ļoti labi. Augustā no novada pedagogiem saņēmām iespaidīgu skaitu ar interešu izglītības programmām. Vēlāk komisija tās izvērtēja un apstiprināja 131 programmu vairāk nekā 200 grupām. Šie pulciņi darbojas 22 iestādēs visā novadā. Pulciņus vada vairāk nekā 80 pedagogu. Jomas ir dažādas: mūzika, folklorā, dejas, māksla, radošā un tehniskā jaunrade, teātris, sports

un daudzas citas. Bērni un jaunieši no trīs līdz 25 gadiem var darboties.

Pieprasījums šogad ir liels, jo pagājušais gads visiem pagājis attālināti. Par apmeklētākajiem es varētu nosaukt peldēšanu, sporta un deju pulciņus – visus tos, kuros fiziski jākustas. Tehniskā modelēšana, lego robotika, programmēšana un tautas dejas arī ir populāras, bet tajās bērnu drusciņ mazāk. Pārsvars jūtams arī mākslas un mūzikas jomā – šeit dalībnieki piesakās katru gadu. Ļoti ceram, ka pulciņi darbu turpinās

un – galvenais – notiks klātienē, jo tas ir būtiski. Attālināts darbs nav tik produktīvs kā klātienē.

Kuldīgas jauniešu māja vasarā bija ļoti klusa, bet mums bija patīkams pārsteigums, ka tā uzreiz piepildījās, tikko sākās mācības skolā. Pie mums jaunieši nāk ne tikai uz pulciņiem, bet arī vienkārši kā uz vietu, kur pavadīt brīvo laiku. Nemaz nevaram sūdzēties, ka nebūtu aktīvi. Galvenais ir piedāvāt viņiem ko interesējošu.

Katrīna Blaua

FOTOKOMENTĀRS

Ainiņa Kabiles pagasta Piena ielā. Kompsts. 21. gadsimts. Eduarda Skabja teksts un foto

MANUPRĀT

Atliek tikai samierināties

„Cenas krīt, cenas krīt!” spalgā balsī parasti brēc lielveikalu preču reklamētāji. Man nav nācies tik uzkrītošus saucienus dzirdēt par cenu celšanos, jo dzīves dārdzību reklamē reti. Tirgotājs noteikti nav ieinteresēts, lai pircēji pievērstu tam uzmanību. Parasti šo faktu cilvēki konstatē veikalā un tad smagi, bet klusi nopūšas: „Ak, vai...” Visnotaļ mierīgā balsī viņnedēļ radio Agrosursu un ekonomikas institūta pārstāve Inguna Gulbe atzina, ka cenu kāpums būs daudz lielāks, nekā piedzīvots iepriekš. lemesli: energosursu sadārdzinājums, darbaroku trūkums u.tml. Un vispār: Latvija to nevar ietekmēt, jo to diktē pasaules tirgus, kurā pārtika nepārtraukti kļūst dārgāka. Var priecāties mūsu lauksaimnieki, kuru saražotā produkcija (pārsvārā graudi) tiek eksportēta uz bagāto Eiropas daļu. Tomēr tikai daži graudus vēl tur savā klētī, nogaidot augstāku cenu. Lielākā daļa latviskā piesardzībā prāto, ka mūžīgi kāpt tomēr nevar, jo pircējs kādā mirklī pateiks, ka vairs nespēj maksāt. Attiecībā uz pārtikas precēm kopumā neizskatās, ka cenas stabilizētos, kaut gan Latvijas sabiedrības ienākumu līmenis tā nepaaugstinās.

Daina Tāfelberga

LASĪTĀJS VAICĀ

Cik baznīcai ziedots?

Vairāki lasītāji interesējas, cik naudas festivālā *Teātris ir visur Kuldīgā* saziēdota Sv. Annas baznīcas jumta remontam.

To varēja darīt aktrises Rēzijas Kalniņas un ģitārista Kaspara Zemīša mūzikas un dzejas programmā *Brīdis pēc vakariņām*. Festivāla organizatori informē, ka kopā saziēdoti 362 eiro.

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet *Kurzemniekam* pa tālr. 63350568

RUNĀ SPECIĀLISTS

Kurzemē peldsezonā septiņi bojāgājušie

Edgars Bružāns, VUGD Kuldīgas daļas komandieris

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) statistika vēsta, ka šogad oficiālās peldēšanas sezonas laikā no 15. maija līdz 15. septembrim Kurzemē glābēji no ūdenstilpēm izcēlušies septiņus bojāgājušos, bet vēl pieci cilvēki izglābti.

Visi bojāgājušie bijuši vīrieši, tie izcelti Dienvidkurzemes novada Kalvenes pagastā no Tīdu ezera, Grobiņas pagastā no dīķa, Rucavas pagastā no grāvja, Liepājā no kanāla, Saldus novada Remtes pagastā no dīķa, Talsu novada Balgaļes pagastā no Dursupes ezera un Ventpilī no Ventas.

Trijos negadījumos pieci cilvēki izglābti. Visi notikumi bija saistīti ar peldlīdzekļu lietošanu: Liepājas ezerā divi cilvēki ar laivu apmaldījās un saviem spēkiem netika krastā, citā gadījumā bija saplīsis laivas motors. Ventā nepilngadīgais laivā tika iepūsts upē un vairs netika krastā.

Latvijā peldsezonā izglābti 29 cilvēki, bet no ūdenstilpēm izcelti 63 bojāgājušie, tai skaitā viens nepilngadīgais. Bojāgājušie no ūdenstilpēm tiek izcelti ne tikai peldsezonā vien, un ne vienmēr iemesls ir noslīkšana. Ziņas par noslīkušajiem apkopo Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs.

Šogad kopumā VUGD no ūdens Kurzemē izcēlis jau desmit, bet visā Latvijā – 86 bojāgājušos. Neapdomīga un pārgalvīga rīcība, kā arī nezināšana nereti noved pie traģiskiem negadījumiem. Izvērtējot informāciju notikuma vietā, var secināt, ka biežākie iespējamie iemesli nelaimei pie un uz ūdens ir tas, ka cilvēki gājuši peldēt alkohola reibumā vai izkrituši no laivas vai citiem ūdens transportlīdzekļiem, nav izmantotas glābšanas vestes. Vēl iemesls ir tāds, ka pieaugušie un bērni uz piepūšamiem matračiem un rotaļu laivām ienesti jūrā un nav spējuši izkļūt krastā, pārgalvīgi riskējuši un mēģinājuši pašapliecināties, cenšoties ūdenstilpi pārpeldēt, vai izvēlējušies nepiemērotas vietas – karjerus, nelabiekārtotas pludmales, kā arī nav uzraudzījuši bērnus vai pret drošību pie ūdens ir izturējušies pavirši.

LASĪTĀJS VAICĀ

Uz vēlēšanām – arī ar eID karti

„Esmu dzirdējis, ka Saeimas vēlēšanās varēs piedalīties arī ar eID karti. Vai tā ir?” jautā kāds *Kurzemnieka* lasītājs.

Saeima 23. septembrī pieņēma grozījumus Saeimas vēlēšanu likumā un grozījumus Vēlētāju reģistra likumā, kas paredz ieviest elektronisku tiešsaistes vēlētāju reģistru. Tas darīts tāpēc, lai Saeimu varētu vēlēties arī ar personas apliecību jeb eID karti. Vēlētāju reģistra ieviešana ļaus piedalīties arī tiem balsstiesīgajiem, kuriem ir tikai personas apliecība, bet

nav derīgas pilsoņa pasas, teikts grozījumu anotācijā. Patlaban atzīmi par dalību vēlēšanās iespējams pasē, turpmāk to varēs izdarīt tiešsaistē vēlētāju reģistrā. Tā izveidei Centrālajai vēlēšanu komisijai (CVK) vajadzīgi gandrīz 500 tūkstoši eiro un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei (PMLP) – 570 tūkstoši.

Kopš Latvijā ieviesta eID karte, tie vēlētāji, kuriem ir tikai personas apliecība, Saeimas vēlēšanās varēja piedalīties ar īpašu vēlētāja apliecību, kas bija

jāsaņem PMLP. Tas vērtējams kā papildu administratīvais slogs un var būt iemesls vēlēšanās nepiedalīties.

Grozījumu autori CVK norādījuši, ka 13. Saeimas vēlēšanās vairāk nekā 62 tūkstošiem vēlētāju vienīgais personas dokuments bija eID karte. No 2023. gada tas būs obligāts personas dokuments, un nākamajās Saeimas vēlēšanās varētu būt 200 tūkstoši vēlētāju, kuriem ir tikai eID karte.

Alberts Dinters

NVD ATBILD

Neskaidrais par kovidsertifikātu

Līdz šim Latvijā izveidots vairāk nekā pusotrs miljons digitālo Covid-19 sertifikātu. Nacionālais veselības dienests (NVD) apkopojis iedzīvotāju biežāk uzdotos jautājumus.

Kāpēc pirmreizējais vakcinācijas sertifikāts nav derīgs?

Tas tikai informē, ka saņemta vakcīnas pirmā deva. Saņemot otro, jāpieslēdzas vietnei www.covid19sertifikats.lv un jāizveido jauns ar nosaukumu *Vakcinācijas sertifikāts*, kas apliecina pabeigtu kursu.

Kā sertifikātu iegūt, ja nelietoju internetbanku un nav cita pieslēgšanās rīka?

Sertifikātu var saņemt ārstniecības iestādē, lielo pilsētu informācijas centros vai valsts vienotajos klientu apkalpošanas centros. Adreses un tālrunus var uzzināt pa tālr. 8383 un vietnē www.vmnvd.gov.lv, sadaļā *Digitālais Covid-19 sertifikāts*.

Kā sertifikātu izmantot pēc uzvārda maiņas?

Informācija par uzvārda maiņu no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes tiek saņemta divu nedēļu laikā. Pēc divām nedēļām jāpieslēdzas vietnei www.covid19sertifikats.lv, jāizdzēs tur esošais sertifikāts un jāpieslēdzas atkārtoti, lai izveidotu sertifikātu ar jauno uzvārdu.

Kur redzams mana bērna sertifikāts?

Vietnē www.covid19sertifikats.lv jānospiež poga *Apskatīt savus sertifikātus*, jāpieslēdzas ar savu internetbanku vai citu rīku un jāizvēlas apskatīt aizbildībā esošu personu sertifikātus. Savukārt jaunieši no 14 līdz 17 gadiem, kuriem pieejama pilnā internetbankas vai *Smart ID* versija, sertifikātu var iegūt, pieslēdzoties ar savu identitāti.

Vai mans sertifikāts ir derīgs arī ārpus Latvijas?

Latvijas izsniegtu digitālo sertifikātu varēs noskenēt un

pārbaudīt citās valstīs, kas ir pievienojušās Eiropas vienotajai vārtejai. Katra valsts ir tiesīga noteikt ieceļošanas un uzturēšanās kārtību, tajā skaitā sertifikāta izmantošanu. Informāciju par sertifikāta izmantošanu konkrētā valstī var uzzināt Eiropas Komisijas (EK) vietnē (<https://reopen.europa.eu/en>). Jāņem vērā, ka informācija mainās, tāpēc īsi pirms ceļojuma, komandējuma vai cita brauciena tā jāpārbauda.

Kā saņemt sertifikātu, ja esmu potēts ārpus Latvijas?

Latvijā var izmantot sertifikātu, kas izveidots ES dalībvalstī vai tādā, kas pievienojusies ES digitālajai vārtejai. Valstu saraksts ir EK vietnē (<https://reopen.europa.eu/en>). Ja vakcinācija bijusi ārpus šīm valstīm, tad šis fakts jāreģistrē Latvijā, sūtot iesniegumu NVD (informācija: tālr. 80001234 vai NVD vietnes sadaļā *Sertifikāta izveide, ja vakcinācija veikta ārpus Eiropas valstīm*).

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kuldīga izslavēta kā tūristu pilsēta. Kāds ir jūsu viedoklis par tūristiem šeit?

Indra Granteka, tirgotāja no Rīgas:

– Kuldīgā esmu reizi mēnesī. Vecrīgā man tūristi traucē – tur viņu ir par daudz, pārējās vietās Rīgā netraucē. Vislielākais pluss noteikti ir ekonomikas veicināšana pilsētā. Mīnuss ir tāds, ka tūristi ļoti bieži ir pārāk skaļi un atļaujas daudz ko tādu, ko savā valstī nedarītu. Visbiežāk

Rīgas ielās dzirdu angļu valodu. Kuldīgā tagad cilvēkus redzu maz, pirms pandēmijas šeit tos varēja manīt krietni vairāk. Kad braucu darba darīšanās, Kuldīgā esmu ap vieniem dienā, un tad tūristu ir ļoti maz.

Mihaels Galmaisters, kolekcionārs:

– Pats esmu no Vācijas, bet Kuldīgā dzīvoju apmēram 17 gadus. Cik zinu no vēstures, agrāk šeit dzīvoja ļoti daudz vāciešu. Tagad vācu valodu Kuldīgā var dzirdēt ļoti maz – ja nu kāds tūrists no Vācijas atbraucis meklēt ģimenes saknes. Skatoties uz seno arhitektūru un kultūras,

dabas objektiem, manuprāt, šī ir viena no retajām pilsētiņām Latvijā, kas ir saglabāusi vēsturiskos apskates objektus un ēkas, un to novērtē arī tūristi. Kā mīnusu varu minēt, iespējams, restorānus un kafējnīcas, kas, manuprāt, varētu būt labākās vietās un ar lielāku ēdiena piedāvājumu. Pandēmijas dēļ tūristus redzu diezgan maz, taču pirms tam redzēju daudzus vāciešus, lietuviešus un frančus.

Rita Pabērza, seniore:

– Esmu no Pārventas, uz pilsētu nāku diezgan aktīvi, apmeklēju visus pasākumus Kuldīgā. Man ļoti patīk, ka te ir liela rošība un cilvēku pūļi. Vienmēr ir patīcīs redzēt daudz cilvēku Liepājas ielā – tad ir sajūta kā Pilsētas svētkos. Bieži nākot pāri vecajam tiltam, pamanu lielos tūristu autobusus, arī šodien trīs redzēju. Iepriekšējā gadā pilsētā tūristu bija ļoti daudz, arī šogad ir diezgan daudz. Uz ielas dzirdu pārsvarā angļu un vācu valodu. Redzu arī daudz lietuviešu, kuri bieži brauc uz Riežupes smilšu alām, un tad ir jāatceras, kā krieviski ir *ala*, lai spētu pateikt pareizas norādes.

Andris Guļāško, students:

– Es tūristus Kuldīgā noteikti atbalstu. Lielākie plusi ir ienākumi uzņēmumiem un pašai pilsētai. Pats ar viņiem neesmu runājis, tādēļ nemāku teikt, kādas tautības pie mums brauc, taču ielās redzu ļoti bieži. Cik novēroju tagad un pirms pandēmijas, mazāk nekā agrāk brauc ķīnieši. Par citām tautībām nezinu.

Dzintra Freimane, peldētāja:

– Tūristi pilsētā mani tikai priecē. Lai tik brauc vairāk! Kuldīgu noteikti uzskatu par tūrisma pilsētu. Manuprāt, iebrāucēju dēļ Kuldīgā ļoti labi nopelna kafējnīcas, un tie dod labu reklāmu pašai pilsētai. Mani viņi netraucē, un, ja redzu daudzus,

kuri nāk manā virzienā, ieturu nelielu distanci. Šogad pilsētā cilvēku bija ļoti daudz, it sevišķi pie tīla visu vasaru stāvēja mašīnas un autobusi. Salīdzinot ar laiku pirms pandēmijas, tūristu bija daudz vairāk, turklāt šogad dzirdu vairāk Latvijas krievus, kurus pirms tam tik daudz nemanīju. Esmu arī parunājis ar viņiem. Viņi nemaz nezina, ka Kuldīga ir tik skaista, jo pārsvarā ceļo uz citām Eiropas valstīm. Redzu arī daudz lietuviešu un vāciešu.

Diāna Gruntiņa, skolniece:

– Kuldīgā visādas ārzemniekus redzu bieži, lielākoties krievus. Uz ielas dzirdu angļu un krievu valodu. Man ir liels prieks, ka tūristi brauc. Pilsētā viņi ir visur. Pati esmu no Vilgāles, un tur mums ir pirtīņa, kuru bieži apmeklē arī dažādu tautību tūristi.

Amanda Gustovska, Katrīnas Blauas foto

Atrast darbu cilvēkiem ar invaliditāti

Atbalsta centrs *AIRI vecākiem* Kuldīgā, Ventspils ielā 16, 30. septembrī no 10.00 līdz 12.00 rīko pasākumu par darba iespējām cilvēkiem ar invaliditāti. Aicināti paši interesenti, arī uzņēmēji, biedrību un Nodarbinātības valsts aģentūras pārstāvji.

Kurzemes plānošanas reģions kopā ar līdzšinējo Skrundas novada pašvaldību un Ziemeļlietuvas partneriem realizē projektu *Solis uz priekšu*. Tā mērķis ir veicināt izpratni, ka cilvēki ar invaliditāti spēj iesaistīties darbā un būt līdzvērtīgi sabiedrības locekļi. Tiks attīstīta sociālo pakalpojumu pieejamība un efektivitāte, atbalstot šos cilvēkus darba meklējumos. Uzņēmēji, kuri nevar ierasties, bet vēlas sadarboties, lūgti sazināties ar projekta vadītāju Ilonu Talenti pa tālr. 27016380 vai e-pastā: ilona.talente@kurzemesregions.lv.

75 jauni inficēšanās gadījumi

Kuldīgas novadā saslimstība ar koronavīrusu neatlaidīgi turpina pieaugt, vēsta atvērto datu portāls *Data.gov.lv*.

26. septembrī kopš jaunā Kuldīgas novada izveides jūlijā konstatēti 320 inficēšanās gadījumi. Līdz 19. septembrim tādi bija 245, tātad septiņās dienās saslimušo skaits novadā pieaudzis par 75. Savukārt 14 dienu kumulatīvais rādītājs pakāpies no 143 līdz 156.

Skolās diezgan mierīgi

Kuldīgas novada skolās Covid-19 izplatība nesot liela, tomēr vairākas klases ir pilnā vai daļējā karantīnā.

Kā stāsta izglītības nodaļas vadītājas vietniece Lilita Mačtama, tā joprojām noteikta trim klasēm V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā, bet drīz beigsies. No jauna vairākas klases ir daļējā karantīnā: vai nu saslimušais nav bijis skolā un tāpēc ar klasesbiedriem nav ticies, vai arī daļa klases ir potēta, līdz ar to mācības klātienē drīkst apmeklēt. „Par slimības uzliesmojumu noteikti nevaram runāt un ceram, ka tāda nebūs arī turpmāk,” tā L.Mačtama. „Situācija tiek kontrolēta, bērni nodod testus. Apmeklējums mazinājies pirmsskolas izglītības iestādēs, jo kā parasti rudenī parādās saaukstēšanās vai citas saslimšanas, kas ar Covid-19 nav saistītas.”

Policijas akcija mērķi nesasniedz

Diemžēl nav izdevies panākt, lai akcijas „*Roadpol*” *Drošības dienas* laikā Latvijā nebūtu neviena satiksmes negadījuma ar bojāgājušiem un smagi ievainotiem cilvēkiem, jo cietuši 80, bet seši gājuši bojā.

Pagājušonedēļ Eiropas Ceļu policijas tīkla akcijā Valsts policija (VP) bez ikdienas uzraudzības rīkoja pastiprinātu kontroli, īpašu uzmanību pievēršot mazāk aizsargātajiem satiksmes dalībniekiem, autovadītājiem, kā arī pareizai pasažieru pārvadāšanai.

Kurzemes policijas pārvaldē reģistrēti 88 negadījumi, 11 avārijās cietuši cilvēki, tajā skaitā trīs gājuši bojā. Kopā pieņemti 482 administratīvā pārkāpuma lēmumi, no tiem 202 – par ātruma pārsniegšanu, 19 – par braukšanu reibumā.

Mistiskais sprādziens Maņģenē

Svētdien ap 14.00 Rumbas pagasta Maņģenes mežos nograndā spēcīgs sprādziens, ko dzirdēja arī Padures pagasta iedzīvotāji.

Aculiecinieks, kura māja atrodas Ventas otrā krastā Padures pagastā, *Kurzemniekam* stāsta: „Sprādziens bija tik spēcīgs, ka mūsu mājai norībēja jumts, bet meitene, kura atradās ārā aptuveni 100 metru no mājas, sajuta sprādziena vilni. Mēs arī redzējām dūmu mākonī.” Eksploziju dzirdējis arī Kuldīgas novada pašvaldības policijas vecākais inspektors Dzintars Pakalns, kurš atradies savās mājās Deksnē.

Rumbas pagasta *Ventlejas* dzīvojošais Reinis Blūms arī apstiprina faktu, ka nograndis pamatīgs sprādziens, un to dzirdējuši gan visi mājiņieki, gan ciemiņi, gan apkārtnējo māju iemītnieki. Viņš saka: šis ir jau otrais. Pirmais bijis maijā, bet tad neviens policiju nav saucis.

Valsts policijas (VP) pārstāve Madara Šeršņova apstiprina, ka ir saņemts izsaukums no Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) par to, ka Rumbas pagastā, iespējams, sprādzis gāzes balons. Uz aculiecinieka norādīto vietu devusies gan VP, gan VUGD, gan Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta ekipāžas. VUGD pārstāve Viktorija Šembele stāsta, ka ugunsdzēsēji kopā ar policiju tuvējo apkaimi pārmeklējuši, divas reizes sprādziena vietas meklēšanā izmantots arī drons ar termokameru, bet nekas nav atrasts.

Pirmdien pēcpusdienā *Kurzemnieka* žurnālistam kopā ar vietējo iedzīvotāju tomēr izdevās vietu atrast – mežā saspridzināta sausa priede. Ir paziņots policijai un Zemessardzei.

Alberts Dinters

Kuldīgā atklās Europe Direct biroju

29. septembrī 14.00 Mucenieku ielā 9 tiks atklāts informatīvā dienesta *Europe Direct* Kuldīgas birojs. Aicināti uzņēmēji, pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvji, mediji un jebkurš interesents.

Šo centru tīkls sniedz informāciju par nozīmīgākajām aktualitātēm Eiropā un veido būtisku saikni starp Eiropas Savienības institūcijām un iedzīvotājiem.

Būs uzrunas un sarunas, un ie-

spēja veidot Eiropas lietu muzeju, lai apkopotu idejas ES mēroga pasākumam – *Konferenci par Eiropas nākotni*. Varēs gūt ieskatu topošā Demokrātijas kvartāla attīstībā, jo par mītnes vietu to izvēlēties arī Kuldīgas birojs. 16.00 būs teātra izrāde *Demokrātija un...*, kurā etīžu veidā līdz absurdam tiks hiperbolizēta dažādu cilvēku, situāciju, viedokļu, sabiedrības grupu sadursme, kas vienlaikus ietver demokrātijas

daudzveidību un tās robežas. Radošā komanda: Jurgis Spulnieks (režisors), Linda Rudene (dramaturģe), Mārtiņš Gailis, Una Eglīte, Agris Krapivņickis (aktieri).

Pasākums notiks telpās, iepriekš jāpiesakās e-pastā: krista@kurzemesnvo.lv, būs jāuzrāda Covid-19 sertifikāts.

Europe Direct centrus, tostarp Kuldīgas biroja darbību, finansēli atbalsta Eiropas Komisija.

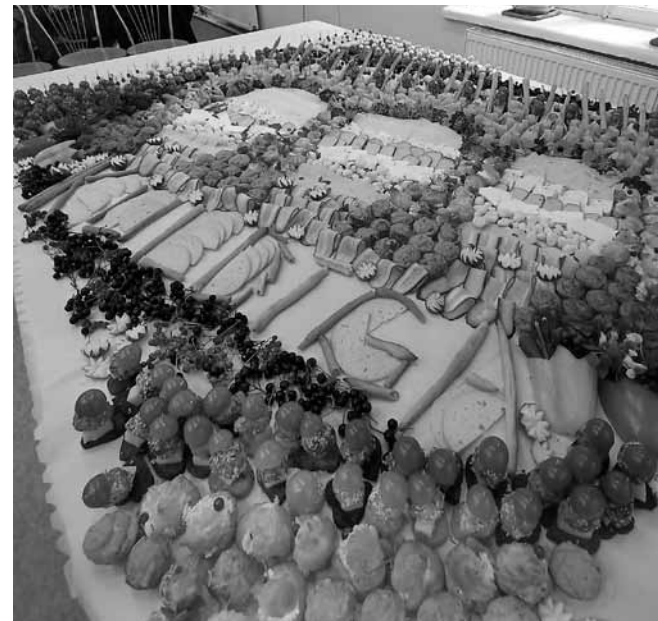
Tilts no siera

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā Siera kluba organizētajās Meistaru dienās audzēkņi un pedagogi ne tikai degustēja sierus, bet arī kopā veidoja siera paklāju, kas atainoja pilsētas simbolu – veco ķieģeļu tiltu.

Siera kluba valdes priekšsēde Vanda Davidanova seminārā stāstīja par kluba darbību un Latvijā ražotajiem sieriem. Tehnikumā viesojās arī šefpavārs Haralds Saušs, kurš meistarklasē gatavoja ēdienus, izmantojot dažādus sierus un Kurzemē audzētas foreles. Noslēgumā dalībnieki noskatījās dokumentālo filmu par Snēpeles saimniecību *Mazsālijas*, kur foreles tiek audzētas.

Tehnikumam ar Siera klubu ir ilgstoša sadarbība, kurā audzēkņi un pedagogi regulāri var piedalīties līdzīgos semināros.

Katrīna Spulniece-Aišpūre
Tehnikuma arhīva foto

Kuldīgas tehnikuma ēdināšanas nodaļas audzēkņi un pedagogi Siera kluba seminārā izveidojuši siera paklāju.

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Sievietei draud ar nazi, skolēni sakaujas, daudz alkoholiķu

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas vecākais inspektors Dzintars Pakalns.

20. septembris. Īsi pēc pusnakts no Valsts policijas (VP) zvana, ka Kabilē notiek ģimenes strīds. Atklājas, ka problēmu tomēr nav, un palīdzība nav nepieciešama. Iespējams, rosināsim lietvedību par viltus zvanu. No rīta zvana kāds cilvēks, ka viņš ar savu auto saskādējis taksometru stāvvietas zīmi pie *Rimi*. Pusdienlaikā vīrietis Pilsētas laukumā izguļ dzērumu – ar protokolu kabatā nogādājam mājās. Patruļa skvērā pie laukuma pamana divus citus alkohola slāpju mocītus vīriešus, abi saņem protokolu. Tad braucam uz Pelčiem, jo tur vairāki alkoholiķi lieto pieturā. Kad ierodamies, pudeles jau iztukšotas, vīrieši saprot, ka jādodas prom. Vakarā cits sagurušais nogādāts iecirknī, jo aizmidzis uz soliņa pie veikala *Kukulītis*.

21. septembris. Pa dienu viss ir mierīgi, bet vakarā atkal cīnāmies ar dzērājiem. Pie *Saules ielejas* tādi ir četri, un viņi cenšas tikt uz mājām Skrundas ielā.

22. septembris. Diena sākas ar izsaukumu par dzērāju, kurš guļ pie veikala. Viņš mums jau zināms – rakstām protokolu. Ziņojums: Annas ielā sabiris daudz lapu, saimnieks nevīžojot savākt.

Uzdots īpašumu sakopt. Saņēmam satrauktu zvanu no Ēdoles: kļīstot runas, ka tur sieviete sevi sadedzinājusi, bet plašāka informācija neesot pieejama. Mēs arī neko nezīnām – iesakām zvanīt uz VP. Nākamais zvans: nepilngadīgie starpbrīžos pa kaktiem smēķējot. Pieņemam to zināšanai, jo skolas regulāri apciemojam. Vakarā sieviete zvana, ka viņai un bērniem kāds jauniets draudējis ar nazi. Izskatām videoierakstus, informējam VP, kas šo lietu pārņem.

23. septembris. Saņēmam divus zvanus no skolām, kā rīkoties, ja skolēni pamatīgi sakāvušies. Izskaidrojam. Pienāk signāls, ka Jelgavas ielā kāds nelegāli ierīkojis videonovērošanas kameru. Izskaidrojam noteikumus. Kārtējam dzērājam nākas protokolu pasniegt Liepājas ielā. Braucam uz degvielas uzpildes staciju Sūru ielā, jo garāmgājējiem šķiet, ka pie auto stūres sēž iereibis vadītājs. Atklājas, ka vīrietim kļuvis slikti. Mūsu darbinieks izsauc medikus un, kamēr tos gaida, izdara mākslīgo elpināšanu. Diemžēl dzīvību glābt neizdodas – izsakām tuviniekiem līdzjūtību. Vakarā zvans no VP, ka slimnīcā ir agresīvs vīrietis. Aizvedam uz mājām ar visu protokolu.

24. septembris. Darba devējs

kādā konfliktā lūdz noskaidrot, vai darbinieks nav reibumā. Kad aizbraucam, abas puses jau nomierinājušās. Sūru un Skrundas ielas krustojumā pamanīts pakritis vīrietis. Viņam nepieciešama medicīniskā palīdzība – sagaidām to.

25. septembris. Uzraugām kārtību Baltu vienības dienas pasākumos, kur ierodas augsti viesi arī no Lietuvas. Pēcpusdienā no Alsungas zvana, ka kaimiņš otram neļauj mierīgi dzīvot, jo laikus neizved sauso tualeti. Notiek pārrunas. Vakarā VP zvana, ka ceļā no Ventspils uz Liepāju pazudusi sieviete, kura devusies ar auto, bet galā nav nonākusi. Dodamies uz Dzirnāvu ielu, jo uz ietves guļ iereibusi sieviete. Nogādājam mājās.

26. septembris. Diena sākas ar izsaukumu uz ģimenes konfliktu. Abas puses atzīst, ka ir lietots alkohols, un izlīgst. Pirms diviem VP zvana, ka Rumbas pagastā, iespējams, uzsprādzis gāzes balons. Izsaukti visi iespējamie dienesti. Kopā apkaime apskatām, bet neko neatrodam. Pilsētā pa ielu pretējā virzienā ar elektroskūteri brauc kāds puika, ar vecākiem notiek pārrunas. Nedēļa beidzas ar protokolu diviem vīriešiem, kuri Rātskunga ielā atklāti lieto alkoholu.

Pierakstījis Alberts Dinters

Jaunie pabalsti – novada cilvēkiem labvēlīgi

Pēc administratīvi teritoriālās reformas Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novads kļuva par vienu – Kuldīgas novadu. Tā sociālais dienests izstrādājis saistošos noteikumus, kas stāsies spēkā 1. oktobrī. Par jaunumiem stāsta sociālās palīdzības nodaļas vadītāja Madara Brūkle.

„Apvienojot novadus, viss mainās uz labo pusi,” uzskata M.Brūkle. „Izstrādājot noteikumus, ņemām vērā iedzīvotāju vajadzības, centāties radīt tādas, lai cilvēkiem tie būtu labvēlīgi. No visiem noteikumiem izvērtējam augstākos pabalstus, pieņemām augstāko maznodrošināto mājsaimniecību ienākumu sliekšni, tā ļaujot sociālo palīdzību saņemt vairāk cilvēkiem.” Apvienojot 14 saistošos noteikumus, izveidoti četri.

Par maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšni un sociālajiem pabalstiem

Sociālās palīdzības pamatu nosaka valsts. Maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis būs 354 eiro pirmajam vai vienīgajam cilvēkam un 248 eiro pārējiem. Līdz novadu apvienošanai Skrundā un Alsungā tie bija attiecīgi 327 un 229 eiro. Saistošie noteikumi nosaka pamata pabalstu veidus, lai nodrošinātu garantētā minimālā ienākuma sliekšni un segtu mājokļa izdevumus tiem, kam ienākumi zemi.

● **Mājokļa pabalstu** no 1. jūlija visā Latvijā nosaka valsts. Sociālā dienesta klienti bija pieraduši komunālajiem maksājumiem katru gadu saņemt vienādu summu, bet noteikumi mainījies, un pabalstu nevar saņemt. Iedzīvotāji ir ļoti neapmierināti. Iepriekš to varēja saņemt visi trūcīgi un maznodrošinātie. Tagad pabalstu aprēķina pēc šādas formulas: valstī noteiktā mājsaimniecības garantētā minimālā ienākuma sliekšņu summa + izdevumi un ienākumi mājokļa lietošanai. Sociālais dienests maksā to daļu, ko klients pats nevar nosegt.

● **Veselības aprūpes pabalsts** iepriekš bija Kuldīgas un Alsungas novadā, bet nav bijis Skrundā, tāpēc šī novada iedzīvotāji būs ieguvēji. Pabalsts būs 250 eiro gadā vienam cilvēkam trūcīgā vai maznodrošinātā mājsaimniecībā. Šajā summā ietilps arī zobu ārstēšana un protezēšana. Jaunums ir tas, ka pabalstā ietilps arī recepšu medikamenti, bet ar nosacījumu, ka tie tiek atlīdzināti līdz 100 eiro.

Klientam jāparāda, piemēram, čeks, kurā ir farmaceita atzīme par recepšu medikamentu, vai ārsta izraksts, ka konkrētās zāles jālieto regulāri. Tāpat pabalstā ietilps redzes korekcija bērnam (līdz 100 eiro).

● **Sociālo pabalstu bērnu obligātajai izglītībai** (no pieciem gadiem līdz 9. klasei) skolas piederumu iegādei (35 eiro) ir tiesības saņemt par trūcīgu vai maznodrošinātu atzīta mājsaimniecība.

● **Pabalstu krīzes gadījumā** izmaksā vairākās situācijās. Viena ir dabas vai cilvēka izraisīta katastrofa, kas skārusi dzīvojamās vides palīgēkas. Tad pabalsts ir 50% no minimālās mēnešalgas. Viena minimālā alga ir tad, ja skarta dzīvojamā vide. Tās varētu būt, piemēram, dabas izraisītas katastrofas: plūdi, ugunsgrēki.

Krīzes situācija ar sociālā darbinieka atzinumu tiek konstatēta tad, kad citu ārēju notikumu dēļ cilvēks vairs nespēj izmantot ierastos problēmu risināšanas veidus un saviem spēkiem pārvarēt šo notikumu sekas.

Pirms Covid-19 krīzes izmaksāti četri šādi pabalsti gadā. Pirmajā valstī izsludinātajā ārkārtējā situācijā tie bija ļoti pieprasīti – izskatīts vairāk nekā 60 iesniegumu. Otrajā ārkārtējā situācijā – tikai divi, jo valstī notiekošo iedzīvotāji bija pieņēmuši un bija sakārtota pabalstu sistēma. Cilvēki saņēma, piemēram, dīkstāves, slimības pabalstus u.c.

„Jauno noteikumu izstrādē ieguldīts liels darbs, analizējot situāciju visos trijos tagad apvienotajos novados. Uzskatu, ka mūsu mērķis ir sasniegts un iedzīvotājiem radīta vislabākā situācija palīdzības saņemšanai,” skaidro Kuldīgas novada sociālā dienesta sociālās palīdzības nodaļas vadītāja Madara Brūkle.

Par pabalstiem bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes

Noteikumos minēti visi obligātie pabalsti, kurus nosaka valsts: bērnu uzturam audžuģimenē; bērna apģērba un mīkstā inventāra iegādei; vienreizējs pabalsts patstāvīgas dzīves sākšanai bērnam, kuram beigusies ārpusģimenes aprūpe; pabalsts

ikmēneša izdevumiem; mājokļa pabalsts.

Pašvaldības rosināts pabalsts ir dažādām sociālajām vajadzībām audžuģimenē ievietotam bērnam vai arī bērna aizbildnim.

Novadā gandrīz 30 bērnu atrodas audžuģimenēs un 58 bēr-

niem iecelti aizbildņi. Ja lēmumu par ievietošanu audžuģimenē vai aizbildniecību pieņēmusi Kuldīgas novada bāriņtiesa, tad, rakstot iesniegumu, reizi gadā var saņemt 100 eiro bērna vajadzībām.

Par svētku pabalstiem

Tie ir pabalsti īpašos dzīves gadījumos: jaundzimušajam, nozīmīgā jubilejā senioram un nozīmīgā laulības jubilejā.

Nosakot summu, ņemta vērā prakse Kuldīgas novadā, kur tie bijuši visaugstākie.

Jaundzimušā pabalsts ir 100 eiro, ja bērns un viens no vecākiem ir deklarēts Kuldīgas novadā; 200 eiro, ja bērns un abi vecāki ir deklarēti no-

vadā, ar nosacījumu – vismaz sešus mēnešus pirms bērna dzimšanas.

Senioriem 70, 75, 80, 85 gadu jubilejā un no 90 līdz 99 gadiem tiks izmaksāti 30 eiro. Sākot ar 100 gadiem, tie būs 150 eiro.

Kāzu gadskārtās pabalsts būs 150 eiro (ja kopā nodzīvoti 50, 55, 60, 65 gadi utt.). Skrundā šāda pabalsta nav bijis, Alsungā bija 50 eiro.

PĒRN 100 UN VAIRĀK GADU APRĪTĒJA:

- Skrundā – vienam iedzīvotājam,
- Kuldīgā – septiņiem,
- Alsungā – nevienam.

Jubilejas pabalstu pašvaldībās pērn saņēmuši 812 seniori.

Par brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem

Trūcīgu un maznodrošinātu ģimeņu bērnam līdz 24 gadiem, kurš apgūst vidējo un vidējo profesionālo izglītību, ir iespēja saņemt pusdienu pabalstu, reizi gadā – 35 eiro pabalstu skolas piederumiem. Kuldīgas novada skolās visiem pusdienu maksu sedz pašvaldība, tāpēc šis pabalsts vairāk attiecas uz tehnikumu audzēkņiem.

Patīkams jaunums – deputāti lēmuši par labu daudz bērnu ģimenēm. Šie bērni varēs saņemt samaksu par pusdienām vidējās un vidējās profesionālās izglītības iestādēs. Tas stāsies spēkā 1. janvārī.

Otrs jaunums – pusdienu pabalstu varēs saņemt arī pirmskolas iestādes bērni (no pusotra līdz pieciem gadiem izglītības sākšanai). Pabalstu varēs sa-

ņemt trūcīgas, maznodrošinātas un daudz bērnu ģimenes. Par brokastīm un launagu vecākiem jāmaksā pašiem.

Stājoties spēkā obligātai prasībai, ka katrā mājoklī vajadzīgs dūmu detektors, saglabāts pabalsts šīs ierīces iegādei un ierīkošanai – ne vairāk kā desmit eiro par vienu detektoru vienai mājsaimniecībai.

31. jūlija dati

TRŪCĪGAS PERSONAS STATUSS:

- Alsungā – 39 mājsaimniecībām, kopā 67 cilvēkiem;
- Skrundā – 177 un 323;
- Kuldīgā – 635 un 972.

MAZNODROŠINĀTAS PERSONAS STATUSS:

- Alsungā – 11 mājsaimniecībām, kopā 30 cilvēkiem;
- Skrundā – 68 un 124;
- Kuldīgā – 505 un 837.

Kopā ir 2353 trūcīgi un maznodrošināti cilvēki no 1435 mājsaimniecībām.

ATBILD IEDZĪVOTĀJI
Kāda ir jūsu attieksme pret cittauniešiem? Vai pilsētā, Latvijā daudz jūtat šo cilvēku klātbūtni?

Līga Justīne Orlova, studente:
 – Man ar cittauniešiem tā īsti nav bijusi saskarsme. Esmu dzirdējusi no citiem, ka ar nelatviešiem nereti gadījušies konflikti. Viens bija gadījums, kad kāds pārpratums radās uz ielas – laikam raksturi nav saskanējuši.

Ize Neilande, grāmatvede:
 – Pēdējā laikā saskarsme nav bijusi, bet vispār dzīves laikā ir gan. Kopumā pieredze ir pozitīva. Ir gadījies uz ielas kādam palīdzēt atrast ceļu, un vienmēr šie cilvēki bijuši ļoti saprotoši. Bet Latvijā cilvēki vispār nav cittauniešiem pretimnākoši. Man šķiet: tas ir kaut kāds iegājies stereotips, ka cilvēkiem liekas – cittaunieši nāk ar negatīvu attieksmi. Visvairāk to droši vien jūt pret krieviem un čigāņiem. Tai pašā laikā starp cittauniešiem ir ļoti daudz labu cilvēku.

Laima Skaržinska, kultūras darbiniece:
 – Tā kā esam tūrisma pilsēta, mums ar cittauniešiem problēmu nedrīkstētu būt. Loģiski, ka mēs viņus pieņemam, cienām un gribam redzēt vēl un vēl. Pukst tā sabiedrības daļa, kura neredz un nesaprot to, kādu ieguvumu cittaunieši nes uzņēmumiem un pilsētai. Tieši viņi palīdz cilvēkiem izmaksāt algas, jo iepērkas mūsu veikalos, ēd mūsu kafējnicās. Tie cittaunieši, kuri grib, spēš integrēties. Ir jāiet, jādara, un tikai tad izveidosies kopums, kurā ieguvēji būs visi.

Inga, jūrniece:
 – Man ir saskarsme ar latīņamerikāņiem un cilvēkiem no Āzijas. Bet tas ir darba jautājums. Vairāk sliecos uz to, ka komunikācija mums ir pozitīva. Domāju, ka negatīvā attieksme ir tāpēc, ka cilvēki vairāk klausās citos nekā sevī. Viens kaut ko pastāsta, un uzreiz rodas sliktis iespaids. Tā rodas aizspriedumi un bailes no nezināmā. Vajadzētu cittauniešus vairāk iekļaut darbā un sabiedrībā. Tomēr ar to jau nepietiek – jāstrādā arī ar tiem cilvēkiem, kuriem ir aizspriedumi.

Gunis Rīders, pensionārs:
 – Saskarsme ir bijusi, turklāt dažāda. Tā atkarīga nevis no tautas, bet no cilvēka. Sākumā ir cilvēciskais faktors un tikai tad tautība. Ja ir kāds negatīvs piemērs ar vienas tautības cilvēku, to uzreiz liek vienā katlā ar visu tautu. Man ir labs piemērs ar ļoti patīkamu afganistāņu ģimeni – pirms desmit gadiem tā pārcēlās uz Latviju, paši ar bērniem iemācījušies latviešu valodu. Ja cittaunieši pie mums ir atraduši sev vietu, smaidīgi no rīta ceļas un iet uz darbu, turklāt dod vēl labumu mums, kas tur slikt? Galvenais, lai viņi spēj mūsu sabiedrībā iekļauties.

Kurzemnieka publikāciju sērijā *Visi zem viena kupola* – astotais stāsts. Šoreiz par mazākumtautībām Latvijā, īpaši Kuldīgas novadā. Kādas ir problēmas? Vai šie cilvēki jūtas valstij piederīgi? Vai iesaistās sabiedriskajās aktivitātēs?

„Vienīgā atšķirība ir valodā”

ILGA PRANČA-HARTINGERE saimnieko Turlavas pagasta Maras muižā. Viņa ar vīru Verneru un dēlu Maksimilianu (*Maximilian*) no Vācijas šurp pārcēlās pirms 16 gadiem. Ģimenē sarunvaloda ir vācu.

Iepazīstiniet ar sevi!
 Dzimis esmu Rīgā, kur beidzu krievvalodīgo skolu numur 40, bet tā bija ar angļu valodas novirzienu. Līdz ar to tālākā nākotne aizgāja šajā virzienā – universitātē studēju Svešvalodu fakultātē un pēc tās biju gatava dzīvei ar angļu valodu. Pabeidzot studijas, nejausi saņēmu piedāvājumu no firmas *Samsung* krievu pārstāvjiem, kuri uz Latviju brauca no Vācijas. Viņiem vajadzēja kādu, kas tulkotu no krievu valodas uz angļu. Piekritu un aizbraucu uz Vāciju. Minhenē iepazinās ar savu vīru Verneru. Pēc gada pazišanās apprecējāmies. Šogad 28. augustā mums bija 30 gadu kāzu jubileja. Agrāk, kad vēl biju studente, sacīju, ka mācīšos jebkuru citu otro svešvalodu, tikai ne vācu, un toreiz izvēlējos apgūt franču valodu. Bet dzīvē viss izvērtās citādi – cieši sasaistījās ar vācu valodu un kultūru.

Gandrīz visiem latviešiem, kuri aizbrauc un dzīvo ārzemēs, parādās sindroms: viņi šķūst un domāt par Latviju. Es arī. Sāku interesēties par Latvijas vēsturi. Katru gadu kopā ar ģimeni atvaļinājumā braucām uz Latviju. 2004. gadā pēdējā atvaļinājuma diena Latvijā, Kurzemē, bija liktenīgā. Jautāsiēt, kāpēc. Uzzinājām, ka Turlavas pagastā pārdod muižu. Nolēmām aizbraukt apskatīt, uzziņāt, ko vispār tas nozīmē – „pārdod muižu”, kā tas dzīvē izskatās. Apskatījām un ar domām pilnu galvu devāmies atpakaļ uz Vāciju. Tā bija mīlestība no pirmā skatiena, un tā izmainīja visu mūsu tālāko dzīvi. Pusgada laikā nolēmām, ka riskēsim – pārdosim īpašumu Vācijā un pirksim muižu te. Nu Latvijā dzīvojam 16 gadus.

Un cik nodzīvojāt Vācijā?
 Arī 16.

Vai atgriezties bija viegli?
 Sākumā izjūtas bija neskaidras: kā vīram Latvijā klāsies, jo viņš ir vācietis. Domāju arī, kā iejutīšos pati. Trīs gadus bijām aizņēmi ar remontu un šīm domām neatlika vairs laika. Pēc trim gadiem jutāmies jau kā mājās – pāreju nepamanījām.
 Kad pārcēlāmies, dēlam Maksimilianam bija gads. Radās problēmas ar vietu bērnudārzā. Blakus ciematīņā vietas nebija. Pakāpeniski sākām saskarties ar dažādām sadzīves problēmām, tomēr visām radām risinājumu.
 Minhene ir ļoti liela pilsēta: lai nokļūtu no vienas vietas uz otru, automašīnā jāpavada 45 minūtes un vēl vairāk. Te tās ir 30 minūtes, un esam Kuldīgā. Dēlam vietu bērnudārzā dabūjām pilsētā. Te viņš sāka un arī turpina mācības Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā, nu jau 11. klasē. Attālumu līdz pilsētai nevērtējam kā neērtību, jo ceļā jāpavada 30 minūtes – tas ir stabils un rēķināms laiks.

Vai esat pieņēmuši šejienes tradīcijas, iejutosies kultūrvidē?
 Mēs esam ar divām kultūrām. Pati esmu latviešu un poļu izcelsmes, bet Verneris ir vācietis. Nevar teikt, ka kultūra būtu sveša. Tās ir līdzīgas ar Vāciju, Skandināvijas valstīm. Ir daudz līdzīgu lietu – ēdienu, svimību. Tāpat svinam, piemēram, Ziemassvētkus. Jāpūš gan pieņēmām uzreiz – tie mums patīk.
 Vairāk problēmu rada padomju mentalitāte, kas Latvijā bija diezgan īsu periodu, bet ir atstājusi vislielāko ietekmi. – ar to mēs saskaramies. Mentalitātes ziņā vairāk mēģinām saskaņot saskarsmi nekā atšķirības starp mentalitātēm. Vienīgā atšķirība ir tikai valodā.

„Neesmu politiķe, bet esmu aktīvs cilvēks. Katrs var piedalīties problēmu risināšanā un izteikt savu viedokli. Cilvēkiem šeit trūkst pašapziņas, pašcieņas. Gribētos, lai viņi būtu drosmīgāki,” saka Maras muižas saimniece Ilga Pranča-Hartingere.

Vai šeit runājāt latviski?
 Ģimenē – vāciski. Pēc tik ilga perioda Vācijā, atbraucot šeit, ģimenē nesākām runāt citā valodā, turpinām ierastajā. Ar viesiem runājam latviski, angļu un krievu valodā. Poļu valodu gan zinu ļoti slikti.
 Vīram latviski tik ļoti nesanāk, bet viņš cenšas. Valodas Verneram tik veikli nepadodas. Arī valodas apguvē ir nianses, piemēram, ar Kurzemes dialektu. Laukos tas ir īpaši izteiktis. Verneris saka: „Grāmatā rakstīts viens, bet dzīvē viņi nevienu vārdu neizrūnā līdz galam. Kas notiek?” Latviešu valodu grūti saprast tad, ja runā ātri. Verneris saka: sievietes tomēr var saprast daudz labāk nekā vīriešus, jo viņas runā skaidrāk.

Bieži esmu vīram tulce. Savukārt dēlam valodas bija jau ieliktas uzreiz šūpulī – viņš vienlīdz labi runā vairākās.
 Verneram saskare ar vietējiem nav tik ļoti intensīva kā man. Izejot no mājas, te var pat dienām ilgi nesatikt nevienu cilvēku. Tāds nu dzīvesveids laukos.
Abi esat pilsētnieki, bet te – dzīvesvieta dziļos laukos?
 Tā ir. Vīram dzīve ārpus pilsētas patīk – viņš vienmēr Vācijā mēģināja tikt ārā no pilsētas. Tas gan nebija tik viegli: brauc tu, brauc arī visi pārējie, visiem gribas zaļumus, svaigu gaisu un smukus skatus. Šajā ziņā Latvijā tā ir unikālitate – šeit var tiešām elpot brīvi. Apstāties jebkur un baudīt dabu, pabūt vienatnē.
 Pirms pārcelšanās uz Latviju Verneris pēc biroja darba reklāmas jomā devās pensijā. Arī tas atvieglāja lēmumu pārcelties uz dzīvi te. Vācijā šādu problēmu nav. Cilvēks no laukiem tur nekad nejutīsies kā otrās kategorijas cilvēks.

Neskatoties uz to, ka Latviju uzskatu par skaistu zemi, daudzas lietas šeit nav kārtībā. Neesmu ar to apmierināta un esmu ļoti kritiska. Nav tā, ka visu redzu caur rozā brillēm. Attīstības jautājumos Latvija ir atpalikusi no pārējām valstīm. Pirmā problēma ir ceļi – tie mantoji no padomju laikiem un ir slikti. Grantētie ceļi atgādina pat par 19. gadsimtu. Vēl nav sakārtotas infrastruktūras. Lēmumi tiek pieņemti, neprasot sabiedrības viedokli, piemēram, par vēju ģeneratoru parku būvniecību.
 Turlavā satiekamies arī ar citu ģimeni, kas šurp pārcēlusies no Brēmenes puses. Ar viņiem runājam par to pašu: ceļiem, infrastruktūru, mentalitāti. Cilvēki nemainās tik ātri, kā tiek mainīti un pieņemti dažādi lēmumi. Tā ir problēma. Man ļoti nepatīk vārds *laucinieki* – attieksme pret viņiem nav tāda kā pret pilsētniekiem. Vācijā šādu problēmu nav. Cilvēks no laukiem tur nekad nejutīsies kā otrās kategorijas cilvēks.

Daiga Bitīniece, Inta Jansone, Katrīna Blaua

VIEDOKĻI

Kā mazākumtautību pārstāvji Latvijā sadzīvo ar vietējiem? Kādas ir problēmas, kā tās risināt?

JĀRĪKO VALODAS KURSI

● **Dana Reizniece-Ozola**, bijusī politiķe, Starptautiskās Šaha federācijas rīkotājdirektore:
 – Joprojām Latvijā daļa mazākumtautību cilvēku atrodas citā informācijas telpā. Latviešu valodas zināšanas ir zemas. Viņi dzīvo savā vidē, komunicē dzimtajā valodā, ne pārāk aktīvi lietojot latviešu valodu. Pārsteidza aktīvie jaunieši, kas darbojas organizācijās, kuras īsteno sabiedriskus, labdarības projektus: viņi nerunā latviešu valodā.
 Man šķiet, ka valsts varētu darīt daudz vairāk, piemēram, joprojām piedāvāt valodas kursus. Periodiski piedāvājumi ir bijuši. Šķiet, ka vienā no pēdējām budžeta diskusijām Saeimā šī iniciatīva netika atbalstīta. Manuprāt, tas nav pareizi. Tiek lietoti politiski argumenti, ka pa šiem gadiem runāt jau bija jāiemācās. Uzskatu, ka valodas kursi būtu viens no pozitīvi motivējošiem pasākumiem. Tos,

JĀMĀCĀS BŪT ATVĒRTĀKIEM

● **Elīna Futraka**, Kurzemes NVO centra priekšsēde:
 – Mums Kurzemē izveidojusies pozitīva sadarbība ar mazākumtautību organizācijām. Pagājušogad un šogad centrs īstenoja valsts pārvaldes uzdevumu veicināt mazākumtautību līdzdalību, atbalstot šo biedrību darbību. Jāsaka gan, ka Kuldīgas apkārtnē tādu organizāciju nav, vismaz mūsu redzeslokā nav nonākušas. Tuvākā ir sabiedrības integrācijas biedrība *Alternativas*, kas atrodas Kandavā un iesaista Sabiles romus. Aktīvākās šādas organizācijas ir Saldū, Liepājā un Ventspilī. Šeit tās gan uztur tautu kultūras tradīcijas, gan par tām izglīto sabiedrību. Īpaši varētu izcelt biedrību *Živica* Saldū, kurai ir fantastisks slāvu ansamblis. Pagājušogad aicinājām uz Kuldīgu uzstāties un sanākušos cienāt ar slāvu ēdieniem.
 Pērn mums bija arī projekts *Caur palielināmo stikliņu*, ar kuru centāmies pievērst uzmanību jauniešiem Kurzemē. Ar to sākām strādāt tāpēc, ka diskusijās bija atklājies: citas tautības pārstāvim nav nemaz tik viegli iedzīvoties un iejusties visai

PALĪDZĪBA JĀSNIEDZ IKVIENAM

● **Vineta Brūdere-Sedliņa**, Kuldīgas novada sociālā dienesta darbiniece darbā ar ģimenēm un bērniem:
 – Domājot par sociālo darbu ar marginālām iedzīvotāju grupām, arī cittaautu pilsoņiem, jārunā par sabiedrības integrāciju jeb socializāciju. Tas nozīmē dažādu grupu un cilvēku saprašanās. Ja sociālā darbinieka profesionālās vērtības sakrīt ar tādām sociālā darba vērtībām kā cieņa, dažādības pieņemšana, brīvības un pašnoteikšanās respektēšana, ticība labajam cilvēkā, tad visbiežāk starpkultūru saziņa ar cittaautu pārstāvjiem un citām minoritātēm būs daudz veiksmīgāka. Integrācija ir daudzpusēja – tā ir ne tikai cittauniešu iekļaušana latviešu sabiedrībā, bet arī latviešu atvērība pret cittauniešiem.
 Kuldīgas novada sociālie darbinieki ik dienu sniedz atbalstu tiem, kuru pašē iespiests termins *nepilsonis*. Galvenās grūtības, ar ko nepilsoņi mēdz saskarties un kas traucē vēl pilnvērtīgāk iekļauties sabiedrībā, ir valodas grūtības. Sociālā darbinieka uzdevums ir prast lietot visdažādākās metodes, lai valodas barjera nebūtu šķērslis tam, lai sniegtu palīdzību.
 No savas prakses atceros gadījumu, kad palīdzību lūdza vīrietis ar savdabīgu dzīves gājumu. Pasē bija ieraksts, ka viņš dzimis Vācijā, ar Itālijas pilsona zīmogu un termiņa atļauju uzturēties Eiropas Savienībā. Vīrietis bija tālbraucējs, kurš it kā trēja mājokli

ETNISKĀS ATTIECĪBAS LATVIJĀ

2019. gadā Sabiedrības integrācijas fonds un pētījumu centrs SKDS aptaujā noskaidroja iedzīvotāju viedokli par etniskajām attiecībām Latvijā.

Dati liecina, ka:

- vislielāko distanci iedzīvotāji ietur ar čigāņiem jeb romiem – 33%,
- 47% negribētu ar viņiem kopā strādāt,
- 36% nevēlētos dzīvot kaimiņos,
- 40% atzīst, ka ar šīs tautības cilvēkiem bijusi negatīva pieredze.

Kurzemē, salīdzinot ar pārējo Latviju, dzīvo ievērojami vairāk čigāņu, un tikai 32% cilvēku ar viņiem ikdienā tiekas, tomēr 42% norādījuši, ka attiecībās ar romiem pieredze bijusi negatīva.

Gan Kurzemē, gan Latvijā divām trešdaļām iedzīvotāju negatīvas pieredzes nav, tomēr attieksme pret cittauniešiem un sevišķi romiem ir ārkārtīgi piesardzīga.

KURZEMNIEKS JAUTĀ

1. Vai, dzīvojot šeit, mazākumtautību iedzīvotāji jūtas Latvijai piederīgi?

Nē 21% **Jā 79%**

2. Vai lepojaties, ka esat Latvijas pilsonis/iedzīvotājs?

Nē 7% **Jā 93%**

3. Kas jums ir svarīgākais, dzīvojot Latvijā?

Mana ģimene	42,3%
Labklājības līmenis	23,1%
Pilsēta, pagasts, kurā dzīvoju	19,2%
Labas darba iespējas	11,5%
Cita atbilde	4%

Cita atbilde:
 ● Esam spējīga tauta ar senām tradīcijām

4. Vai jums ikdienā ir saskare ar mazākumtautību iedzīvotājiem?

Dažas reizes nedēļā	28,6%
Neiznāk vispār sastapt	28,6%
Dažas reizes mēnesī	21,4%
Katru dienu	21,4%
Cita atbilde	0%

5. Kādas problēmas skar mazākumtautību iedzīvotājus Latvijā?

Valodas barjera	38,9%
Grūtības atrast darbu	33,3%
Cita atbilde	27,8%
Zems ienākumu līmenis	0%

Citas atbildes:
 ● Nevēlēšanās apgūt valsts valodu
 ● Nepatīk valdības nostāja pret cittauniešiem
 ● Nav problēmu
 ● Nacisms
 ● Viss atkarīgs no vēlmes iemācīties valodu

Aptaujā piedalījās:

36% **64%**

Vidējais vecums – **48,8** gadi

Lai nenotiek nenovēršamais

Vai var laikus pamanīt, ka ar kādu cilvēku vairs nav labi un viņam mācas virsū drūmas domas par to, kā šķietami neatrisināmām problēmām, ciešanām, vientulībai un līdz ar to dzīvei darīt galu? Kā varam palīdzēt to novērst?

Ne mazāk kā 70% pašnāvnieku pirms tam cietuši no depresijas. Pārējie 30% ir cilvēki ar alkohola atkarību, narkotisko vielu lietotāji un cilvēki ar psihes traucējumiem.

Nerunāja, nestāstīja

Kāds vīrietis, kurš jaunībā saskāries ar tuva cilvēka pašnāvību, piekrita anonīmi dalīties pieredzē.

„Manā gadījumā tas ir saistīts ar māti. Jaunībā nekādi nevarēju aizdomāties, ka ar tik tuvu cilvēku ir pamatīgas problēmas, jo viņa nekad par tām nerunāja. Pirmās pazīmes bija tādas, ka kādu dienu man zvanīja no mammas darba un jautāja, vai es nezinot, kur viņa ir, jo nav ieradusies. Braucu mājās skatīties, jo lielākoties dzīvoju ar draudzeni citur. Mājās pamanīju, ka mammas istabas durvis aizslēgtas no iekšas, bet viņa neatbild. Nojaušma lika saprast, ka kaut kas nav labi, un durvis tika atmūķētas. Viņa bija izdzērusi daudz nervu zāļu. Kļuva skaidrs, ka māte mēģinājusi izdarīt pašnāvību.

Ātrā palīdzība mammai nogādāja slimnīcā. Viņai krietnu laiku nācās

Liepājā ārstēties, līdz kļuva labāk. Tajā brīdī likās, ka nu jau viss būs kārtībā. Nebija ne nojaušmas, vai vēl kaut kas jādara, pie kā iet un ar ko runāt. Likās, ka tam tā jābūt, bet tad pienāca liktenīgā diena.

Jau atkal, atgriežoties mājās, pamanīju, ka istabas durvis ir aizslēgtas no iekšpuses un iekšā valda klusums. Automātiski acu priekšā paskrēja iepriekšējās reizes ainas ar tukšajām zāļu paciņām, ļengano ķermeni, neadekvātajām skaņām, mediķiem. Atkal atmūķēju durvis. Šoreiz viņa bija padarījusi sev galu citā veidā, un nekas vairs nebija glābjams. Mediķi, policija, nesaprašana, ko darīt tālāk. Vēlāk atklājās, ka problēmas bijušas jau sen un ļoti nopietnas, bet viņa saviem tuvākajiem nekad neko nestāstīja. Ir pilnīgi skaidrs: ja pats neesi zinošs, vari arī palaist garām to brīdi, kad otram vairs nav labi.”

Divkārša traģēdija

Iaikraksta redakcijā ir atskanējuši vairāki zvani, un satraukti lasītāji stāsta, ka Ēdoles pagastā notikusi liela traģēdija. No dzīves aizgājuši divi vienas ģimenes pārstāvji, un apstākļi ir traģiski.

Valsts policija (VP) Kurzemniekam apstiprina, ka 29. augustā saņemta ziņa, ka

Ēdoles pagastā kāda sieviete aplējusies ar degvielu un aizdedzinājusies. Viņa nogādāta medicīnas iestādē Rīgā, bet tur mirusi. Ir sākusis kriminālprocess un noskaidrots, ka sieviete ar benzīnu aplējusi gan sevi, gan civilvīru un īpašumu. Vīrietis centies sievieti glābt, izvedot viņu ārā un liesmas nodzēšot, bet nesekmīgi. 10. septembrī

saņemta informācija, ka Ēdolē atrasts pakāries vīrietis. VP abus gadījumus izmeklē kriminālprocesos, nosakot precīzus nāves iemeslus. Kurzemnieka rīcībā esošā informācija liecina, ka vīrietis, kurš izdarīja pašnāvību, ir bojāgājušās sievietes civilvīrs, kurš centies viņu glābt.

■ Krīžu centra *Skalbes* diennakts tālr. 67222922, 27722292. Var zvanīt jebkurā laikā un saņemt vairākas bezmaksas konsultācijas.

■ Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests: tālr. 113.

■ Forums pašnāvību novēršanai *Stāsti un dzīvo*: www.stastiundzivo.lv.

Labāk dusmīgs, bet dzīvs

Par to, kādēļ cilvēki izvēlas izdarīt pašnāvību, kā atpazīt pirmās pazīmes un kā reaģēt, stāsta krīžu centra *Skalbes* konsultante Ieva Brante.

ATBRĪVOTIES NO PROBLĒMAS

„Doma par pašnāvību parasti nāk kā ideja, kā iespēja atbrīvoties no kādas problēmas vai vairākām. Pārtraukt, izbeigt – nāve šķiet vienīgais risinājums. Mums katram dzīvē var būt kritiski brīži, piemēram, šķiršanās vai smags ģimenes strīds, dzīvesbiedra vai bērna nāve, darba zaudējums un maksātnespēja, smaga slimība. Tie ir tikai biežākie, kad dzīve šķiet nepanesama un dziļās sāpes – bezgalīgas.

Pētījumos pierādīts, ka kritiskais brīdis pirms pašnāvības parasti ir sešas nedēļas. Tas nozīmē, ka varētu pieļaut: ir sešas nedēļas, kad tuvīnieki, draugi vai kolēģi varētu pamanīt, saredzēt vai sadzirdēt tuvojošos nelaimi. Ir arī pierādīts, ka pēdējais piliens līdz izšķirošajam pašnāvības solim var būt niecīgs un nenozīmīgs, taču... Ne

mazāk kā 70% mirušo pirms nāves bija cietuši no depresijas. Pārējie 30% ir cilvēki ar alkohola atkarību, narkotisko vielu lietotāji un cilvēki ar psihes traucējumiem.”

DEPRESIJA, COVID-19 UN SASKARSME

„Depresija ar pašnāvību ir saistīta visbiežāk. Tad cilvēkam pazūd prieks par ierasto, ko viņš darījis līdz šim, – par darbu, attiecībām, sportu vai citām aktivitātēm, kas deva smaidu un enerģiju. Cilvēks bieži novērojams drūms un pelēks, var sūdzēties par bezmiegu, apetītes trūkumu, var būt viegli aizkaitināms.

Katrs pašnāvības gadījums ir atšķirīgs, taču ir arī kopīgas iezīmes. Piesaucot Covid-19 sekas, jāsaprot, ka pašlaik indivīda pašnāvība pavisam noteikti var būt rezultāts tam, ka valsts ir Covid-19 krīzē. Pēdējos divus gadus sabiedrība dzīvo bez skaidras nākotnes vīzijas, ar nestabilu situāciju darbā un ienākumos, izglītībā, veselībā, arī atpūtā. Ne katrs spēj izturēt un pārvarēt tik smagu stresu, un, jā, tas pašnāvības risku

palielina. Cilvēks ir sociāla būtne. Mums katram ir vajadzība pēc sarunas, satikšanās un kopābūšanas. Tāpēc kritiski vērtējama sociālā izolēšanās kā ilgtermiņa risinājums Covid-19 apkarošanai. Varam runāt par vēl vienu kopīgu iezīmi pašnāvībā – vientulību. Liela daļa cilvēku, kas izdara pašnāvību, jūtas vientuļi, nesapraši, pamesti un nevienam nevajadzīgi.

Bet ir kļūdaini domāt: ja cilvēks nolēmis izdarīt pašnāvību, nekas viņu neapturēs. Cilvēks, kas domā to darīt, līdz pēdējam brīdim svārstās starp *jā* un *nē*. Jo viņš nevēlas mirt – viņš tikai vēlas, lai sāpes beigtos un problēmas atrisinātos.”

SVARĪGĀS FRĀZES

„Par domu izdarīt pašnāvību var liecināt ne tikai uzvedība vien, bet arī frāzes, piemēram, „Esmu noguris no šīs dzīves”, „Priekš kam? Dzīvot nav vērts”, „Bez manis visiem būs labāk”, „Man viss apnicis, es ne ar ko netieku galā. Dzīvot ir grūti”, „Došos prom no visiem, braukšu tālu prom.”

Lai palīdzētu, ir jāklausa un jārikojas. Nedomā, ka dzirdētais ir joks un situācija atrisināsies pati no sevis! Tāpēc esi gatavs uzklaut! Uzrunā! Bez steigas un patiesi dzirdi! „Es par tevi raizējos. Kā tu jūties?” Neskaties tobrīd pulkstenī, telefonā un nedari citas lietas vienlaikus! Esi tobrīd ar šo cilvēku! Izrādi iniciatīvu, izsaki savu uztraukumu un neklusē par savām bažām! Ir svarīgi, lai cilvēks zina un jūt, ka viņš nav viens un kādam rūp: „Kā es varu tevi atbalstīt? Man rūp.”

Iedrošini meklēt palīdzību! Ja atrunājas, saki, ka labprāt dosies kopā! Un dari tā! Turi savu solījumu! „Vai esi domājis par palīdzības meklēšanu? Mēs varam to darīt kopā.” Ja jūti, ka zināšanu un prasmju par maz, taču redzi, ka iespējams, cilvēks domā par pašnāvību, tad runā arī ar viņa dzīvesbiedru, draugu, kolēģi vai ģimeni! Jā, pavisam iespējams – cilvēks par to uz tevi būs dusmīgs. Taču labāk dusmīgs nekā miris.”

Alberts Dinters, foto no interneta

Turpina iepazīt un vērtēt

Pagājušajā gadā kovida dēļ konkursu *Kuldīgas novada uzņēmēju un amatnieku gada balva 2020* nevarēja pabeigt, tāpēc tas turpinās, un žūrija dodas iepazīt ieteiktos dalībniekus. Gada nogalē, ja situācija ļaus, laureāti tiks godināti svinīgā pasākumā.

Kuldīgas attīstības aģentūras vadītāja Dace Šēle: „Konkurss novada uzņēmējiem un amatniekiem notiek vairāk nekā desmit gadus un ir kļuvis par jauku tradīciju. Nākamgad paplašinātajā novadā rīkosim jaunu. Ļoti interesanti būs iepazīt uzņēmējus arī Skrundas un Alsungas pusē.”

Ražotājs 2020

Top mājas

Uzņēmums *IMK* vairāk nekā desmit gadus būvē koka karkasa mājas. Tās tiek pārdotas gan Latvijā, gan partneriem Zviedrijā un citās Skandināvijas valstīs.

Zviedrijā uzņēmums sadarbojas ar divām lielām rūpnīcām. Piedāvājumā ir arī dažādu izmēru zāgmateriāli: svaigi zāģēti, kaltēti, kalibrēti, ēvelēti. Iespējama arī būvtechnikas noma. *SIA IMK* vadītājs Madars Viļums Priedainē žūrijai izrādīja ražotni, kurā top koka mājas, un galdniecību. „Darinām gan lielas dzīvojamās mājas, gan minimālās kempingiem. Izgatavojam, sapa-

kojam, aizvedam, ierīkojam, pievienojam elektrību, citas komunikācijas. Piemēram, 100 m² māju var uztaisīt četros mēnešos. Pēc kempinga mājām (30 m²) ir liels pieprasījums, iespējams, to veicinājusi pandēmija, jo tagad cilvēki vairāk ceļo dabā. Galdniecībā sagatavojam daļu kokmateriālu un, ja vajag, arī pielāgojam, piezāģējam.” M.Viļums atklāj, ka šī vieta ražošanas jaudai kļuvusi par šauru un tuvākajā laikā plānots uzņēmumu paplašināt. Labus darbiniekus gan atrast grūti: „Strādniekus apmācām darbā. Ir tādi, kas paliek, un tie tad arī jānotur.”

SIA IMK vadītājs Madars Viļums žūrijai rāda mazo koka karkasa māju, kas tapusi Priedainē.

Debija 2020

„Man arborista darbs patīk un laikam arī padodas,” atzīst bijušais grāmatvedis Māris Lapsiņš.

Koku kopējs

SIA Kurša Altum sniedz arborista pakalpojumus: zāģē kokus, veido vainagus, novērtē koku stāvokli un konsultē, šķeldo, likvidē celmus.

Par biznesa sākumu Māris Lapsiņš stāsta: „Atnākot uz Kuldīgu, domāju, ar ko šeit nodarboties. Rīgā biju grāmatvedis, bet hobijs bija klinšu kāpšana. Biju dzirdējis par arboristiem, un veidot kokiem vainagus likās interesanti. Uzrakstīju biznesa plānu, Nodarbinātības valsts aģentūra to atbalstīja, un tas bija atspēriena punkts. Citādi es, visticamāk, būtu meklējis algotu darbu. Strā-

dājot bankā, bija sadarbība ar uzņēmējiem, bet līdz galam nebija skaidrības, kas ir uzņēmējdarbība un vai to varētu pats. 2017. gadā nopirku inventāru, janvārī iestājos Ogres meža tehnikumā apgūt arborista profesiju.

Ir rakstīti trīs programmas *LEADER* projekti, darbojos biznesa inkubatorā. Uzņēmumā esam divi – es un Mārcis Ģeģeris, lielākos objektos iesaistu citus kā ārpalpojumu sniedzējus. Darbs pārsvarā ir Kurzemē, Rīgā un Pierīgā, bet braucu, kur aicina, un tālākā vieta bijusi Rēzekne. Darbs ir visu gadu, jo tagad laika apstākļi tādi,

ka kokus var kopt visu gadu.”

Profesijas plusi esot kustības svaigā gaisā, kas līdzvērtīgas treniņam. Kad Māris strādājis ofisā, skrējis pusmaratonu un maratonu, un tagad fiziskais rādījums noder. Arboristam katru dienu esot pārbaudījumi: aizlauzti koki, vējš, lietus un citi profesionālie riski, kas rūpīgi jāizvērtē.

Sākumā klientus M.Lapsiņš meklējis pats, ievietojot sludinājumus laikrakstā, e-pastā rakstot pašvaldībām, bet tagad reklāma vairs neesot vajadzīga – darbi paši viņu atrod. Ir plānots iegādāties arī pacelāju un traktoru.

Cepts uz restēm

Kuldīgas restorānā *Parrilla Venta*, vērojot seno ķieģeļu tiltu un Ventas rumbu, var nobaudīt gardus grila ēdienus, jo *parilla* nozīmē – cepts uz restēm. Te saimnieko bijušais riteņbraucējs Normunds Beika.

Ēdienkarte ir mainīga: no burgeriem un šašlikiem līdz grilētām zivīm un steikam. Ēdieni ir svaigi un sezonāli. Vaicāts, kā viss sācies, N.Beika stāsta: „Mana vecmāte bija pavāre pie ebrejiem, kuriem piederēja ēka, ko kuldīdznieki zina kā veikalu *Saulīte*.” Desmit gadus Normunds nodzīvojis Latīņamerikā: Argentīnā, Urugvajā, Brazīlijā. „Tur ir tradīcija, ka visi ēd gaļu.

Strādājot kopā ar vairāku tautību cilvēkiem, no katra mācījies, ko un kā tur gatavo. Man tas patīk un ēst garšo, un tad ir ļoti vienkārši, ja hobiju var apvienot ar darbu. Pirmos burgerus cept iemācījies no urugvajiešiem, bet steikus gatavot – Argentīnā, tur esam cepuši arī Patagonijas jēru uz atklātas uguns. Kad atgriezies Latvijā, divus gadus nostrādāju Engurē, kur Kasparam Rogam, Donam un Ģirtam Upītim ir restorāns *Engure Cafe*. Viņiem vajadzēja pieredzējušu cepeju, un es tieši biju atbraucis mājās.”

Tagad Normunds pieredzi liek lietā restorānā *Parilla Venta*: „Sākotnēji grilu man iedeva, un

Pakalpojums 2020

pirmos apmeklētājus apkalpojām pie ēvelgaldā – tas tā zīmīgi, jo pēc profesijas esmu galdnieks.” Normundam patīk pie grila strādāt ārā, lai cilvēki redz, kā maltīte top un ir saskarsme ar apmeklētājiem. Restorānā grili ir vairāki, kurināmi gan ar gāzi, gan granulām. Pēdējais īpašniekam patīkot labāk, jo uz tā var ēdienu pagatavot lēni, ir dažādas programmas. „Šī vasara bija laba,” secina Normunds. „Dienā vairāk iegriezās tūristi, vakaros nāca vietējie. Ja ir +30 grādu, tad pie grila gan ir traki. Esam pieci darbinieki, vasarā vairāk.”

Burgeri vēl tiek tirgoti vagoniņā Pilsētas laukumā. Arī ideja par

„Es noteikti gribētu atvērt arī picēriju, kurā pica būs nevis apaļa, bet mērāma metros,” iecerēs padalās restorānā *Parilla Venta* īpašnieks Normunds Beika.

virtuvi vagoniņā radusies Urugvajā, jo tur tādos tiek gatavota nacionālā virtuve. N.Beika ar savu grilu dodas izbraukumos: kāzās,

dzimšanas dienās. Latvijas kausa izcīņā ir ēdināti riteņbraucēji.

Lailas Liepiņas teksts un foto

DĀRZĀ

Jādomā par ražas glabāšanu

Pēc ļoti karstās vasaras necerēti ātri pienācis rudens. Augkopības konsultants Edgars Cirša stāsta, kas dārzā darāms šajā laikā.

Karstā vasara un lietainais rudens var pasliktināt ražas saglabāšanos. Tiek rakti kartupeļi, vākti burkāni, bietes. No augļaugiem gatavībā ir rudens un ziemas ābolu šķirnes, tiek vākti bumbieri, plūmes un smiltsērķšķi.

Dārzenus, kam ēdamā daļa augusi augsnē, pirms likšanas pagrabā būtu vēlamas notīrīt no augsnes un drusku apžāvēt, lai pagrabā tie ne bojātos.

Kartupeļus drīkst rakt tad, kad miza ir piesutusi un to vairs nevar nokasīt; ja miza lobās nost viegli, tad, iespējams, kartupeļi glabāsies sliktāk. Apžāvējot nedrīkst tos turēt gaismā, jo kartupeļi notiek javovizācija, veidojas viela solanīns un bumbuļi kļūst zaļi. Solanīns ir indīgs, un tādi kartupeļi uzturā nav lietojami.

Bietēm un burkāniem nav vēlams rudenī ilgi palikt zemē, ja sakne ir gatava, jo tad ēdamā daļa sāk pastiprināti dzīt baltās sānsaknītes, lai iesakņotos dziļāk un pārziemotu. Tomēr, ja raža ir novākta un saknei jau ir lielas, baltas bārdas, tās būtu jānotīra ar rupju lupu-

Visi augļi rudenī jānovāc – atstāti kokā, tie bojājas, var inficēties ar sēni, kas vēlāk pārvietojas uz zariem.

tu vai jānoplēš. Drīkst arī ar nazi, bet nebūtu vēlams sabojāt mizu, jo tad var gadīties, ka ziemā tā nesa- glabāsies.

Ābolus un bumbierus vēlams no koka vākt ar rokām un pa vienam uzmanīgi likt kastē. Kritušos ābolus un bumbierus arī drīkst lasīt, bet tie būs sasīti (būs traumēta miza) un ilgi neglabāsies. Tūlītējai ēšanai, izspiesti sulā vai žāvēšanai tie ir ļoti piemēroti. Ābelēm un bumbierēm ir tādas šķirnes, kam augļi birst, un tādas, kurām paliek zaros. Par tām, kam nebirst,

Plūmēm un citiem augļkokiem, novācot ražu, vienlaikus var sagādāt aizsargu, lai ziemā zaķi nenograuz mizu.

nav daudz jāuztraucas. Ja birst, tad raža jānovāc ļoti ātri, jo pāris dienās visa var nobirt zemē (ābele 'Aukšis', bumbiere 'Suvenīrs'), bet pēc tam augļi vairs nav ilgi uzglabājami. Akurāti vākti ziemas āboli var saglabāties līdz martam. Bumbieri nebojāti nostāvēs maksimums mēnesi. Vienīgi ziemas bumbieru šķirne 'Belorusskaja pozdnaja' spēj noturēties līdz jaunajam gadam.

Plūmes arī vēlams vākt no koka, bet tās nav tik jutīgas uz maziem triecieniem, cik uz pārbēršanu. No

zemes lasītās der tikai pārstrādei – ilgāk pastāvo zemē, pasliktinās garša.

Smiltsērķšķus vāc, griežot zarus ar visām ogām, un tā drīkst novākt 2/3 ražas (atlikusī trešdaļa jāvāc ar rokām), jo, novācot visu, tā tiks nogriezt arī visi šīgada viengadīgie pieaugumi un nākamgad ogu nebūs. Griežot vienlaikus tiek veidots vainags. Smiltsērķšķiem ir svarīgi vainagu apgriezt stipri, jo tad garāki un spēcīgāki izaug viengadīgie dzinumi. Garu dzinumu griešana ļoti atvieglo ražas

Smiltsērķšķus vāc, griežot zarus, – tā drīkst novākt divas trešdaļas ražas, bet atlikusī trešdaļa jāņem ar rokām.

vākšanu – grūtāk, ja to ir daudz un tie ir īsi.

Visi augļi rudenī no koka jānovāc – uz ziemu neviens kokā nedrīkst palikt. Tas īpaši jāpieskata tām šķirnēm, kam augļi nebirst, kā plūmēm 'Viktorija'. Palielot kokā, augļi agrāk vai vēlāk inficējas ar sēni un sapūst. Sēne pēc tam pārvietojas uz zariem, un nākamajā gadā pusgatavi augļi var sākt pūt visā zarā.

Sagatavojuši
Daina Tāfelberga
Edgara Ciršas arhīva foto

VESELĪBAI

Ārstniecības augu ceļvedis

Kas jāņem vērā, ārstniecības augus vācot rudenī, skaidro Ventpils zaļu sieva Līga Reitere, kura citiem māca dzīvot zaļi, augus pazīt un lietot tos veselībai.

VIETA UN TEMPERATŪRA

Augi jāzāvē siltā un sausā vietā, tāpēc pirms vākšanas kārtīgi jāapdomā, kur tos žāvēsiet. Ārā laiks ir auksts un mitrs, tāpēc žāvēt ir grūtāk, jo augi ātrāk pelē. Un, jo ilgāk žūst, jo vairāk zaudē labās uzturvērtības. Tāpēc vispirms jāizdomā, kā un kur izžāvēt ātri.

Rudenī gatavi ir pilādži un mežrozītes, un šie augļi ir ļoti sulīgi. Tāpēc vajadzētu kaltēt žāvētavā vai pirtīnā. Ir svarīgi zināt īsto temperatūru, lai augi neizsautējas. Tiem jābūt vītušiem un izkaltušiem. Mežrozītes vislabāk pārgriezt uz pusēm, izņemt sīkās sēkliņas un tad kaltēt. Vēlāk tās var samalt pulverī un kopā ar citiem ārstniecības augiem izmantot imunitātes stiprināšanai. Savāktie augi aizņem ļoti daudz vietas, jo plānā kārtā tie jāzāvē kastē vai uz palaga, lai neveidotos pelējums. Vislabāk ir ziedus no kātiem atdalīt un žāvēt atsevišķi, tad tie arī neaizņems tik daudz vietas.

ATTĪRĪŠANA

Šis ir laiks, kad zirnītiņus pin savus tīmekļus, tāpat ļoti daudz kukaiņu un gliemežu no mitruma slēpjas

augos, tāpēc jādomā, kā tos attīrīt. Vienalga, cik tīra ir vide, kurā augi vākti, daba ir daba, un tā ieņem savu vietu, tāpat kaitēkļi, kas mums nebūtu vēlami. Taču slēpties augos kaitēkļiem tīri labi patīk.

SAMĒRĪBA

Ja savvaļā atrod īpašu ārstniecības augu un šķiet, ka to ir daudz, nevajag ņemt ar pārmērību. Vajag apdomāt – vai tiešām līdz nākamajam rudenim to visu iztērēsiet? Nav pareizi veidot lielus krājumus, jo, ja izžāvēti augi ilgi stāv nekustināti, tā ir laba vide putekļu ērcēm un pārtikas kodēm. Kaut arī derīguma termiņš šiem augiem ir liels, ikdienā nelietojot, tie apaug ar putekļiem.

DROŠĪBA

Rudenī meži ir slapji un slideni, tāpēc savas drošības dēļ jābūt vēriņiem, lai negadītos paslīdēt, aizķerties un nokrist. Liecoties pēc kāda auga, jāuzmanās neieslīdēt grāvī vai dziļi. Jābūt drošai videi, atbilstošam apģērbam un prasmei apieties ar instrumentiem, lai nejauši neiegrieztu sev pirkstā.

UZGLABĀŠANA UN LIETOŠANA

Svarīgi jau laikus izdomāt, kā un kur augus uzglabāt un kā tos vēlāk lietot. Viens variants ir izžāvētos augus samalt pulverī, otrs – vārīt sīrupu, jo cukurs ir ļoti labs nesējs,

kas visas labās augu vērtības ātri aizved uz asinīm. Tāpat var izmantot degvīnu vai šķaidītu spirtu, jo arī tas asinīm ir labs uzturvielu nesējs. Tomēr jādomā, kam to dosiet, jo visi cilvēki, turklāt bērni, spirta tinktūru nepanes.

Vislabākais, kas der pilnīgi visiem, ir pulveris – to pārstrādāt organismam ir visvieglāk. Lai samaltu pulverī augus mazās devās, var izmantot parastās kafijas dzirnaviņas. Tāpat augus var saldēt, bet jāpārlicinās, vai saldētavā pietiks vietas, jo ārstniecības augus nedrīkst likt klāt gaļai, zivīm un sēnēm. Lietojot uzturā tikko sasmalcinātus augus, tie dod spēcīgāku smaržu un garšu. Pulveris, kas jau kādu laiku stāv, smaržu un garšu ir zaudējis vairāk.

RUDENS AUGI

Labi ārstniecības augu vācēji piparmētras novāc tad, kad tās uzdziedēja pirmo reizi, atstājot nelielus kātus, lai augtu atvases. Vasarā piparmētras uzdziedēja otrreiz, un tagad, septembra vidū, tās zied trešo reizi. Ir vērts novākt, jo tās lieto daudz. Šobrīd ir ataudzis arī āboliņš, pelašķi un kumelītes. Septembrī dārzā atrodams arī izops un balzama biškrēsliņš, kurus var tagad novākt. Šis brīdis ir labs, lai novāktu estragonu un vēmeles.

Katrīna Blaua

VIRTUVĒ

Katrīna Spuleniece-Aišpure, uztura speciāliste

Vērtīgie āboli

Rudenī āboli ir viegli pieejami, bet ne vienmēr novērtēti. Augļi, kas bieži vienkārši mētājas zem kokiem un netiek ievākti, ir ļoti veselīgi un garšīgi.

Ieteicams ābolus ēst svaigus, ar visu mizu un sēkliņām, jo vērtīgās vielas augļos koncentrējas tieši mizā. Bet, ja paliek pāri, var spiest sulu, vārīt biezeņus un ievārījumus, cept plātismaizes un kūkas.

Āboli satur maz kaloriju, bet tie ir ļoti bagāti ar veselībai labvēlīgiem antioksidantiem, no kuriem galvenie ir katehīni, hlorogēnskābe, kvercētīns, kā arī C vitamīns.

Antioksidantiem ir pretvēža, pretiekaisuma, cukura un lipīdu līmeni regulējoša ietekme. Ābolos ir arī vērtīgas šķiedrvielas – pektīni, kas uzlabo gremošanu, un B grupas vitamīni, kas svarīgi nervu sistēmas veselībai. Āboli var palīdzēt mazināt svaru – tiem ir zema enerģētiskā vērtība, tādēļ tos var ēst kā uzkodu starp ēdienreizēm. Ja no āboliem izspiež sulu, vērtīgās šķiedrvielas tiek zaudētas. Tāpat jāuzmanās desertam pievienot pārlietu daudz cukura. Jāatceras, ka āboli var būt arī piedeva salātiem, zupām un gaļas ēdieniem.

ĀBOLU UN SELERIJU KRĒMZUPA

Vajadzēs: 2 nelielas seleriju saknes, 4 kartupeļus, 2 saldskābus ābolus, 30 g bekona, 1 ēd.k. olīveļļas, 400 ml piena, 600 ml buljona, 4 ēd.k. krējuma, 1 ēd.k. mārrutku, sāli, cukuru, piparus.

Kā pagatavot. Selerijas nomizo, nogriež četras ļoti plānas šķēlītes, pārējo sagriež gabalos. Arī kartupeļus un ābolus sagriež. Bekonu griež kubciņos, pannā apcep kraukšķīgu un noņem. Pannā uzkaršē eļļu, apcep plānās selerijas šķēlītes. Katlīnā liek sagrieztos ābolus, kartupeļus un selerijas, pārlej buljonu un pienu. Uzvāra, uzliek vāku un apmēram 20 minūtes lēni vāra mīkstus. Tad zupu sablendē, iemaisa mārrutkus un krējumu, pievieno sāli, cukuru, piparus. Salietu šķīvjos, zupu pārber ar saceptajiem šķiņķa gabaliņiem, pārliet arceptās selerijas šķēlītes.

CŪKGAĻA AR ĀBOLIEM

Vajadzēs: 400 g liesas cūkgaļas, 2–3 ābolus, 1 ēd.k. sviesta, 1 vidēju sīpolu, 2–3 ēd.k. medus, maltus melnos piparus, sāli.

Kā pagatavot. Gaļu sagriež vidēji lielos gabaliņos, apber ar sāli, pipariem un samaisa. Uz pannas sākumā strauji apcep, tad uz lēnas uguns sutina. Tikmēr ābolus pārgriež uz pusēm, izņem sēkliņas, sagriež vidēja izmēra daivās, bet nemizo. Smalki sagriež sīpolu. Ābolus viegli apcep sviestā kopā ar sīpoliem, pievieno gaļu un uz lēnas uguns sautē minūtes desmit. Beigās iemaisa medu un ļauj garšām nedaudz ievilkties. Gaļu ar āboliem var pasniegt ar risiem, vārītiem kartupeļiem vai citām piedevām.

LĪDZJŪTĪBAS

*Ir aplukuši soļi.**Vien paliek mīlestības gaišais stars.
/O.Vācietis./**Izsakām līdzjūtību piederīgajiem,
VILMU GĪLI mūžībā aizvadot.
Gunta, Agrita, Tamāra**Dieviņš deva, zeme ņēma,**Zeme visu nepaņēma.**Labi darbi, mīļi vārdi,
Tie paliek šaisaulē.**/T.dz./**Līdzjūtība mūsu klases audzinātājas
MIRDZAS BLĪGZNAS tuviniekiem,
viņai mūžībā aizejot.*

1961. g. 11.b klase

*Kaut nekad vairs neatnāksi**Savā sētā ciemoties,**Tiem, kas tevi mīlējuši,**Tava gaisma līdzī ies.**/Z.Purvs./**Izsakām visdziļāko līdzjūtību
tuviniekiem, DZINTARU
ŠTEINBERGU mūžības ceļā
pavadot.*

Kuldīgas policijas kolēģi

*Izsakām līdzjūtību DZINTARA
ŠTEINBERGA tuviniekiem, viņu
mūžībā pavadot.*

Mednieku kolektīvs Užava

*Mūsu laiks ir tik īss –**Mūžu vēji šalc apkārt un pāri.**Kas gan zina to brīdi,**Kad atskanēs likteņa balss?**/J.Sirmbārdis./**Esam kopā ar DZINTARA
ŠTEINBERGA tuviniekiem, viņu
pāragri zaudējot.*

Dzintara darbabiedri

*Pār lieliem tīrumiem ceļš vijies,**Nu klusā takā solis mieru rod.**/A.Balodis./**Izsakām līdzjūtību Aldim
Šteinbergam, brāli DZINTARU
zemes klēpī guldot.*

Mednieku klubs Snēpele

*Un mana dvēsele ar meža šalkām**Te paliks, mirgojot ar rasu tīru,**Ar zvaigžņu ceļu meklētāju alkām**Un visu to, ko aiziedams sev turēju
par mīļu.**/A.Garančs./**Skumju brīdī esam kopā ar DZINTARA
ŠTEINBERGA tuviniekiem, izvadot
Dzintaru pēdējā gaitā.*

Mednieku biedrība Vulkāna mednieks

*Visskaistākā dzīve var pārtrūkt,**Negaidot rieta, neprasot sirdij,**Cik sāpju tā aizejot atstāj...**/J.Jaunsudrabiņš./**Izsakām visdziļāko līdzjūtību Aldim un
Jānim, brāli mūžībā pavadot.*

Mednieku klubs Kurmāle

*Nekad tev darba nebija par daudz –**Tu tajā degi, citus sasildot.**Nu tava uguns aizdegs jaunus**audzes,**Kas ziedus noliek, tevi pieminot.**/J.Jaunsudrabiņš./**Kuldīgas policijas iecirkņa bijušie kolēģi
izsaka visdziļāko līdzjūtību DZINTARA
ŠTEINBERGA ģimenei, tuviniekiem.**Vēl bija jādzīvo,**Vēl jāskata bij daudz dienu**spožums...**/Rainis./**Skumju brīdī esam kopā ar Šteinbergu
ģimeni, no DZINTARA uz mūžu
atvadoties.*

Veisbergu, Akīmovu ģimenes

*Man dzimtenes akmeni pagālvi**nolieciet,**Ar savas zemes smilšu paklāju**apsedziet,**Uz atvadām baltu svecīti aizdedziet,**Ar gaismiņu mani pavadiet.**/V.Kokle-Līviņa./**Esam kopā ar DZINTARA ŠTEINBERGA
tuviniekiem viņu lielajās bēdās.*

Ivars, Alda, Aija

*Cik maza sēkla –**bet cik liels ir koks!**Cik īss ir mūžs –**cik daudz var tajā gūt,**ja mazai sēklai**ieliek sirdi līdz!**/D.Avotiņa./**Izsakām visdziļāko līdzjūtību Dzintrai un
tuviniekiem viņu lielajās bēdās.*Priedaines veikala un konditorejas
kolektīvs*Klusums!**Tevis vairs nav, tikai atmiņas...**/A.Gļauda./**Izsakām visdziļāko līdzjūtību Argitai
Šteinbergai, tuvu cilvēku mūžībā
pavadot.*

Kolēģi LU Kuldīgas filiālē

*Izsakām līdzjūtību Ērikam, tēti smilšu
kalniņā pavadot.*

SDK Virši

*Iznāk pretī rudens diena**Aizlijusi, pelēkruda.**Kā ar rudens lietus lāsēm**Sirds ar skumjām sarunājas.**/S.Kaldupe./**Visdziļākā līdzjūtība Natalijai Muldai,
vīru mūžībā pavadot.*

Kuldīgas novada sporta skola

*Kā negribas ticēt,**Ka cilvēks var tā –**No gaišas dienas aiziet mūžībā.**/Ā.Elksne./**Izsakām visdziļāko līdzjūtību Natalijai
un meitām, vīru un tēvu mūžībā
pavadot.*

Kalna ielas 6 kolektīvs

*Paņem līdzī saules glāstu,**Ko tev draugu rokas liek,**Lai tev, smilšu klēpī dusot,**Mazu brīdi siltāk tiek.**/P.Priede./**Skumjās atvadāmie no IGORA, tuva
drauga un darbabiedra.*

SIA KULDĪGAS ŪDENS kolektīvs

*Kuldīgas PMK un SIA Celta bijušo
darbinieku vārdā izsakām līdzjūtību
IGORA MULDAŠ ģimenei, viņu mūžībā
pavadot.*

Kolēģi

*Tuvs cilvēks neaiziet,**Viņš tikai pārstāj līdzās būt.**/S.Kaldupe./**Skumju brīdī esam kopā ar tevi, Diāniņ,
no tēta atvadoties.*

Tavas frizētavas kolēģes

*Tuvs cilvēks neaiziet,**Viņš tikai pārstāj līdzās būt.**/S.Kaldupe./**Izsaku visdziļāko līdzjūtību Diānai
Rēfeldei, tuvu cilvēku zaudējot.*

Ruta

*Un pēkšņi iestājas klusums,**Un pēkšņi apstājas laiks.**/E.Sudmale./**Izsakām līdzjūtību Ainaī Valkovskai,
brāli mūžībā pavadot.*

Inita, Dzidra, Gunta, Zenta un Gunta

*Ir mūža cēliens beidzies,**Ar dzērvju kāsi uz debesīm steidzies.**Klusus mierinājuma vārdus izsakām
Silvijai Hercāi un ģimenei, mammu
aizsaulē aizvadot.*

Tavi bijušie kolēģi

Kuldīgas Centra vidusskolā

*Noriet saule vakarā,**Sidrabīņu sijādama;**Aiziet dusēt māmuliņa**Baltā smilšu kalniņā.**/T.dz./**Izsakām līdzjūtību Hercu ģimenei,
okīti zemes klēpī guldot.*

Vineta, Pēteris

*Es neesmu tālu. Vienkārsi ceļa otrā
pusē. Tu redzēsi – viss ir labi.**/Šarls Pegī./**Mūsu visdziļākā līdzjūtība Silvijai
Hercāi, mammu mūža ceļā pavadot.*Ruta, Indra, Gunta, Zigrīda, Līvija,
Larisa*Baltie bērzi, šalciet klusi,**Sveiciet tālos apvāršņus!**Tēva sirds ir aplklususi,**Čaklās rokas mierā dus.**/J.Sirmbārdis./**Izsakām līdzjūtību Fainai un
tuviniekiem, VIKTORU zaudējot.*SIA M un M Transports un dārza
kaimiņi Mārtinseni*Paliks siltums, kas bijis sirdī un
vārdos,**Kamēr skumju rētas dvēselē dzīs.**/K.Apškrūma./**Visdziļākā līdzjūtība VIKTORA ŠTRO
tuviniekiem, viņu mūžībā pavadot.*

Jankevica ģimene

*Lai sapnis balts viņas dvēseli aijā
Un klusais miers ar saviem spārnīem
sedz.**/Ā.Elksne./**Izsakām visdziļāko līdzjūtību Vitai
Steķei, māmuļu smilšu kalniņā
pavadot.*

Upeskalnu AB kolektīvs

PĀRDOD

Labiēkrtotu vienistabas **DZĪVOKLI**
Kuldīgas centrā. Tālr. 27020942.SIA Vēvers ražo un piegādā priedes
KOKSNES produkciju: skaidu briketes
(145 EUR/paletes), šķeldu, mizas, skaidas,
klucīšus (50 EUR/1,3 m³ Big Bag).
Tālr. 26651831.Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKES-**
TES, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar
visu piegādi Kuldīgā 145 eiro par paleti.
Tālr. 20331463.SIA JAG plus – sazāģētu nomaļu
MALKU. Tālr. 29399939.**MALKU** maisos, kravās.
Tālr. 26544462.Skaldītu lapkoku **MALKU**.
Tālr. 27885688.Visu veidu **MALKU**. Tālr. 26153187.Skaldītu un kluču **MALKU**.
Tālr. 20396500.Skaldītu un šāļu **MALKU**.
Tālr. 24877409.Sausu **MALKU**. Tālr. 29254530.Skaldītu un kluču **MALKU** krāmētā vei-
dā, piegādi nodrošina. Tālr. 25607959.Krāmētu **MALKU**, ātra piegāde.
Kravas cena: 110 EUR par skaldītu,
85 EUR par klučiem. Tālr. 26632723.Trūdējušu **KŪTSMĒSLUS** maisos ar
piegādi, maiss – 3 EUR. Tālr. 26518070.Pārdod liellopu trūdmēslus maisos.
Cena par maisu – 3,50 EUR, maisa
izmērs – 55×100 cm. Piegāde Kuldī-
gas novadā, sākot ar 3 maisiem, bez
maksas. Piegāde notiek katru nedēļu
sestdienās, svētdienās. Tālr. 26361188.**TRŪDMĒSLUS** labai ražai.
Tālr. 29590704.**KŪTSMĒSLUS** ar piegādi.
Tālr. 29212519.**SIENA RUĻĻUS**. Tālr. 25152191.11 mēn. vecas baltas un brūnas **DĒ-**
JĒJVISTAS. Bez maksas piegāde,
pērkot 10 gab. un vairāk. Tālr. 24976880.

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20294598.Nopirkšu **MOTOCIKLU JAWA** vai
IŽ 49. Interesē arī rezerves daļas un
dokumenti. Tālr. 27802708.**Z/s SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**.
Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.SIA **AIBI** iepērk gaļas šķirnes krus-
tojuma **BUĻĻUS**, teles eksportam.
Liellopus, jaunlopus, teļus, jērus, zirgus
kaušanai. Kautsvārā, dzīvsvārā. Pa-
augstinātas cenas, apjoma piemaksas.
Bioloģiem augstākās cenas. Samaksa
tūlītēja. Svāri. Tālr. 20238990.

VAJADŽĪGI

SIA **Rajaks** (46102003750) –
STRĀDNIEKI kokzāģētavā. Samaksa
pēc padarītā darba, sākot ar 850 EUR.
Tālr. 26228615.SIA **Valinda LIELLOPUS, JAUN-**
LOPUS dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa.
Tālr. 29434034.Briežu **RAGUS**, brauc pakāj.
Tālr. 29886349.**GAILENES, BRŪKLENES,**
DZĒRVENES, dzeltenos **ĶIRB-**
JUS un **ĀBOLUS** sulai Kuldīgā,
tālr. 28925676. Transports pie klienta,
tālr. 26284210.**ĶIPLOKUS**, žāvētus ābolus un visu
veidu pupiņas. Tālr. 29765478.Atceries abonēt **Kurzemnieku!**SIA **Kurzemes jumti** (41203058899)
meklē **STRĀDNIEKUS** PVC logu,
PVC durvju, metāla durvju montāžai
un aiļu apdarei. Vēlama iepriekšēja
pieredze. Alga pēc nodokļu nomaksas:
800,00 eiro. CV sūtīt: kjserviss@
inbox.lv. Tālr. 29221390.

DAŽĀDI

SILTINA ēku bēniņus, āršienu gaisa spraugas ar vati, putām. Tāl. 28445867.

Ātri un lēti ierīkojam **DZIĻURBUMUS**. Tāl. 29605105, 28205914.

Tīra **AKAS**. Tāl. 27448331.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. **PĒRKAM** šķeldošanai zarus, zāģētavu atgriezumus, gatavo šķeldu, skaidu. Tāl. 29150380.

SULU SPIEŠANA ar paku presi, taisām dažādus *mix* jebkurā daudzumā. Sulas ir arī nopērkamas. Padures pagasta *Strujas*. Tāl. 26284210.

Spiež **SULU**. Tāl. 29653166.

SVEASKOG
BEZ MAKSAS attīra no krūmiem laukus un citas aizaugušas platības. **PĒRK** zarus, cirsmu atlikumus, šķeldojamu materiālu.
☎ 25 822 293 (Ārija)

SIA «Krauzers»
PĒRK ZARUS šķeldošanai un mežā pie ceļa visu veidu **APĀLKOKUS**
Tālrunis 29246459
realizacija@krauzers.lv

Koka māju ražotājs SIA Kurland Hus (42103078417) aicina pastāvīgā darbā Aizputes ražotnē:
◆ namdari,
◆ namdara mācekli,
◆ galdnieku.
Nodrošinām ar labiem darba apstākļiem, ir soc. garantijas, dzīvesvieta pēc nepieciešamības. Darba atalgojums: no 900 līdz 2000 EUR mēnesī.
Pretdendentiem CV lūdzam sūtīt e-pastā: kurlandhus@inbox.lv.

Esi mūsdienīgs!
www.307.lv
Sludinājumus laikrakstā **Kurzemnieks** iesniedz ērti no sava datora
307.lv

KURZEMNIEKU OKTOBRIM VAR ABONĒT:
līdz 28. septembrim

- PASTĀ,
- PIE PASTNIEKIEM,
- REDAKCIJĀ UN WWW.ABONE.PASTS.LV (IETAUPOT 1,50 EIRO).

REPORTĀŽA

Miķeļdienas tirgū Alsungā

Ar ko šogad ļaudis uz Alsungu atbraukuši tirgoties Miķeļdienā, Kurzemnieks devās turp lūkoties.

KLEITAS SUIITU STILĀ

Jeļena Hlomova, kura strādā *Rijas* suvenīru veikalā, arī iznesusi rokdarbus, piemēram, suitu kleitas, kuras var pasūtīt sev tīkams krāsās. Varēja tās arī piemērit. „Man šīs kleitas šķiet ļoti skaistas, jo citur tādu nav,” saka Jeļena, kura piedāvā arī nogaršot paštaisīto bezalkoholisko vīnu un saldumus.

VAJAG PIEDĀVĀT NOGARŠOT

Ventspilnieks Italo Freimanis uz Miķeļdienu atbraucis pirmo reizi. *Kuršu kraukšķi* apmēram gadu ražo rīsu galetes, vēl varēja iegādāties riekstus griljāzā ar čili, aveņu vai šokolādes garšu. Galvenais ir tas, lai cilvēki nogaršo un novērtē, saka Italo. Alsungā viņam patīk atmosfēras un *Suiitu sievu* dēļ.

TEKSTILNIECE AR PIEREDZI

Iveta Deģe no Liepājas atvedusi pašdarinātas šalles, cepures un cimds. Cimdi un cepures rotātas ar dabīgām kažokādām. Ir arī pirts lietas: cepures un dvieļi. Vīriešiem – lina kaklasaites un tauriņi. Materiālu Iveta pati auž un pēc tam šuj.

PAR DAUDZ LAIKA BIJA TELEFONĀ

Inga Petrošus no Ventspils atbraukusi ar tamberējumiem, kas ir viņas hobijs: „Ideja radās spontāni – vienkārši apnīka *sēdēt* telefonā.” Aizgājusi uz četrām stundām ilgu nodarbību, īsti nezinādama, vai patiks. Uz Alsungu atbraukusi pirmo reizi, un visvairāk viņu priecējot pozitīvās atsauksmes.

DIVU VIENĀDU NAV

Keramiķe Inta Medniece no Padures saka: katrs darbs ir neatkarīgs. Laiks, kas tiem velītis, atkarīgs no lieluma, sarežģītības un detaļām. Jo lielāks trauks, jo lēnāk jāzāvē. Žāvējot bļodiņas, jāiet apskatīt katru dienu, jo tās deformējas, tāpēc ik pa laikam jāiespiež atpakaļ formiņā, lai neveidojas brāķis.

CIDONIJAS AUDZĒ GADUS DESMIT

Arnis Vītols no Raņķu pagasta audzē cidonijas sešos hektāros un smiltsērķškus trijos, tāpat pa kādam ķiršu kokam. Uz tirdziņu atvedis dažādu cidoniju, ķirbju un rabarberu sukādes un sīrupu.

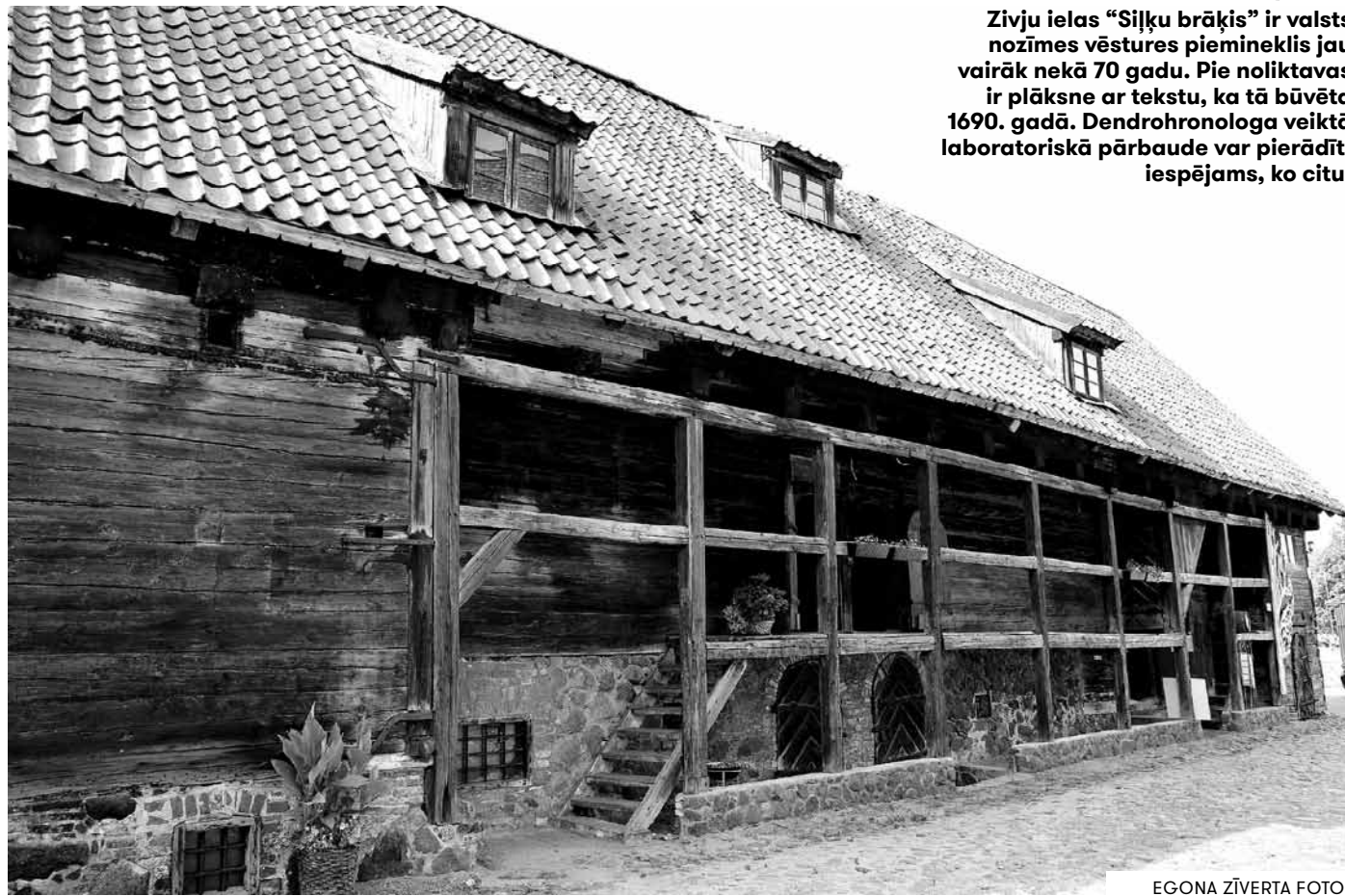

TĪRAI MIESAI

Sanitai Lūčiņai no Liepājas pieder *Ziepu darbnīca*. Viņa piedāvā ar rokām darinātas ziepes, vannas bumbas, skrubjus utt. Šī esot astotā sezona, un uz suitiem viņa braucot bieži – šeit diezgan daudz klientu. „Šī ir svētku diena, un jūtamies brīnišķīgi. Klienti mūs gaida, un tas priecē,” saka Sanita.

Katrīnas Blauas teksts un foto

Gadskārtas aizved tālos gadsimtos

Zivju ielas "Siļķu brāķis" ir valsts nozīmes vēstures piemineklis jau vairāk nekā 70 gadu. Pie noliktavas ir plāksne ar tekstu, ka tā būvēta 1690. gadā. Dendrohronologa veiktā laboratoriskā pārbaude var pierādīt, iespējams, ko citu.

sabiedrībai, lai celtni novērtētu kā būvi, kā mūsu kopējo mantojumu. Jo diemžēl Liepājā ir gan labi piemēri, gan ļoti slikti piemēri, kā pret to attiecas, un gribētos, lai labo piemēru būtu vairāk un vairāk. Dati ļauj seno ēku atjaunot aizvien kvalitatīvāk."

KAD UN NO KURIENES?

Kurš gan bērnībā nav skaitījis gadskārtas koka ripā vai uz celma, tā mēģinot izrēķināt, cik gadus dzīvojis sirmais koks? Dendrohronoloģijā ir izveidotas koku gadskārtu laikrindas – etaloni kā kartes atsevišķiem reģioniem, atsevišķām koku sugām. Katrs atsevišķs koks, tāpat kā ik cilvēks, atšķiras ar savu likteni, un visi dzīves notikumi atstāj pēdas stumbrā kā cilvēka seja. Piemēram, divi blakus augoši vienas sugas koki var izveidoties atšķirīgi tikai tāpēc vien, ka viens aug pakalnītē un sausumā, bet otrs lejiņā un varbūt slapjumā. Bet ir arī apstākļi, kas augšanu ietekmē līdzīgi: auksti gadi, ledi, sniegainas ziemas, sausas vasaras – tās visas ir ietekmējušas koku gadskārtu pieaugumu daudz lielākā platībā līdzīgi, un kopumā tie rāda kādai atsevišķai teritorijai, reģionam raksturīgu ainu.

"No daudzām konkrētām reģionā augošiem mūsdienai kokiem dabūjam viņu dzīves ilgumā gadskārtu laikrindu. Pēc tam salīdzinām tās ar senāku koku materiālu laikrindām. Kādā laikā posmiņā tās pārklājas, tā tad varam pagarināt šo laikrindu pagātnē. Atrodot vēl senākas lietas, arheoloģiskos atradumus, dabūjam vēl senāku laikrindu," skaidro dendrohronologs, kura pirmā profesija ir mežsaimnieks, bet savā tagadējā neparastajā arodā viņš apvieno gan meža pazinēja, gan vēsturnieka, gan arheologa zināšanas. "Vienā laikā augušajiem kokiem nekad nav vienāds pieaugums. Bet dati korelē, lielākam vairumam ir korelatīva līdzība, līdz ar to arī varam to pateikt."

MĀKSLA 2

✎ Nora Driķe, "Kurzemes Vārds"

Mārim Zundem ir unikāla profesija – viņš skaita koku gadskārtas. Tās skaitīdams, palīdz gan atrisināt kriminālnoziedzumus, gan noteikt būvju un dažādu koka detaļu vecumu līdz viena divu gadu precizitātei. Viņa profesiju sauc – dendrohronologs.

LIEPĀJĀ – PIRMO REIZI

Savā vasaras atvaļinājumā pētnieks nepažēloja laiku un paņēma izpētei triju senu Liepājas koka ēku paraugus – no Bāriņu ielas 31, Kungu ielas 24 un no tā sauktā "Siļķu brāķa" jeb 17. gadsimta noliktavas Zivju ielā. Ko paraugi mums atklās, to vēl nezinām – izpēte nebūs veikta ātrāk par oktobri, jo pētāmo materiālu ir daudz, bet dendrohronologs valstī ir tikai viens. Latvijas Universitātes Latvijas Vēstures institūta Dendrohro-

noloģijas laboratorijas vadītāju uz Kurzemes rietumu krastu bija atvilinājis seno koka ēku pētnieks, daudzu Liepājas vēsturisko māju arhitektoniski mākslinieciskās izpētes veicējs, celtniecības arheologs Juris Zviedrāns. Viņš uzsver – šāds pētījums Liepājā vēl nekad iepriekš nav veikts, bet izpētāma būtu vēl vesela grupa 17.–18. gadsimta Liepājas koka ēku: "Neatkarīgi no īpašuma formām. Šī informācija būtu nepieciešama ne tik ļoti kādam konkrētam īpašniekam, bet vairāk

Māris Zunde uzmanīgi izurbj no sijas ārā serdenīti kokteiļsalmiņa tievumā. Tukšo vietīņu aizpildīs ar koka tapām.

"Varbūt ir cilvēki, kuri vēlas uzzināt par savas mājas vēsturi vairāk, bet ne-maz nezina, ka Latvijā arī tas ir iespējams – šādi noskaidrot mājas vecumu," saka daudzu Latvijas veco ēku būvēstures pētnieks Juris Zviedrāns, mudinot atcerēties, ka jau pēc četriem gadiem būs pilsētas 400 gadu jubileja. Līdz tam laikam vēl kaut ko par Liepāju var pagūt izpētīt.

✍ Agrita Blumberga, "Talsu Vēstis"

Kad domu un emociju izlādei ar vārdiem ir par maz, talkā nāk mākslas terapija – viena no četrām mākslu terapijas specializācijām, kurā radošais process tiek izmantots terapeitiskā kontekstā. "Tas, ko cilvēks nevar pateikt ar vārdiem, ienāk caur līniju, krāsu, simbolu un tēlu. Mākslas terapija ir simbolu valoda. Tā dziedina un palīdz ieraudzīt sevi," novērojumos dalās mākslas terapeite Anda Lase. Viņa atzīst, ka tā nav māksla klasiskā izpratnē – sabiedrībā valdošie kanoni un akadēmiskās zināšanas šajā procesā tikai traucē.

SARUNA CAUR LĪNIJĀM

Nu jau vairāk nekā desmit gadus vizuāli plastiskās mākslas terapija ir iekļauta profesiju sarakstā – to līdzās deju un kustību, mūzikas un drāmas terapijai iespējams apgūt Rīgas Stradiņa universitātes maģistrantūrā. Anda par šo iespēju sāka interesēties, auklējot meitiņu un piedzīvojot, kā nepateiktais spēj atklāties caur bērna zīmējumiem. "Meitiņa jau pavisam agrā vecumā sāka skrupulozi vilkt līnijas un katrā grāmatas lapā kaut ko skricelēt. Sapratu, ka bērns caur līnijām, krāsām un simboliskajām detaļām ar mani runā. Lai gan es šo valodīgu nesapratu, man ilgstoši bija jautājums – ko tas nozīmē? Pēc dekrēta sāku domāt, ko darīt tālāk. Biju aizmirsusi, ka pēc izglītības esmu matemātikas skolotāja un man ir pedagoģiskā izglītība. Domāju – ko es varu pasaulei piedāvāt? Sāku interesēties par psiholoģiju un iestājos Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijā. Nākotnē gribēju studēt mākslas terapiju, bet Latvijā šādas programmas vēl nebija. Pēc bakalaura pabeigšanas dzīve man pasniedza dāvanu – Stradiņa universitātē tika izveidota maģistrantūras programma. Tas bija tik saistoši! Pie mums no Sanktpēterburgas brauca pasniedzējs, kurš gada griezumā piedāvāja dažādas meistarklases. Tas mani ievilkā mākslas terapijā vēl vairāk. Sapratu, ka tas ir tas, ko es gribu."

MAZLIET KĀJIŅA TRĪCĒJA

"Kad pabeidzu maģistrantūru, man galvā bija stereotipi, domāju – kas pie manis nāks, kā es iztikšu, kā ar mākslas terapiju nopelnīšu bērniem maizi? Ziedoņa epifānijā ir stāsts par bitīti, kura it kā ir brīva, it kā lido, bet vienalga kājiņa trīc, kad jāpāriet no vienas šūniņas uz otru. Man bija līdzīgi. Pametu valsts ierēdniecības darbu un

IZĀRSTĒT SEVI ar otas triepienu

EDGARA LĀČA FOTO

"Nav svarīgi, vai cilvēkam ir traucējumi vai nav, – es strādāju ar cilvēka veselo daļu," atzīst mākslas terapeite Anda Lase, kura ir apguvusi arī kognitīvi biheiviorālo terapiju.

aizgāju uz savu sirds darbu. Atalgojums bija mazs, bet es ļoti gribēju strādāt savā profesijā, augt, pilnveidoties un attīstīties. Toreiz tādu profesiju nepazīna. Stradiņa universitātē mācoties fizioloģijas, patoloģijas un medicīniskās anatomijas programmas, ārsti uz mums skatījās kā uz zvīrbūļiem. Viņi neizprata, kas mēs esam, bet, mums pakāpeniski ieejot ārstniecības vidē, situācija mainījās," atklāj mākslas terapeite.

Viņa uzsver, ka mākslas terapija, tāpat kā psihoterapija, palīdz pietuvināties sev. Diemžēl bieži vien problēmas netiek dziedinātas dvēseles ceļā, bet gan regulētas tikai ar zāļu palīdzību. "Es esmu gandarīta, ka mākslas terapeits Latvijā ir ārstniecības persona un ārstu vidē esam atzīti kā vērtīgi speciālisti. Ārsts, runājot ar cilvēku, neizrunā lietas, kas slēpjas aiz diagnozes. Kāpēc viņam ir anoreksija, kāpēc viņam ir depresija, kāpēc viņš graiza sevi, kāpēc viņš grib darīt pašnāvību? Esam apzīmējuši ārējo problēmu ar diagnozi, bet zāles ir vajadzīgas arī dvēselei. Mākslas terapija ir alternatīva – ja sākam citādāk just, citādāk uzvesties, ķermenis uzņem mūsu domas un attiecīgi reaģē. Tas ir vienots veselums."

KĀ PAVADONIS

Neskaitot darbu Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā un "Vaivaros", Anda reizi nedēļā dodas uz Latvijas Sarkanā Krusta Sociālās aprūpes centru "Stūriši",

kur darbojas gan ar dienas centra apmeklētājiem, gan pansionāta iemītniekiem. "Dienas centrā strādāju jau sešus, septiņus gadus. Pansionāta iemītnieki ir uz vietas, bet dienas centra jaunieši no rīta atbrauc un pēcpusdienā brauc mājās. Esmu ļoti priecīga par šo grupu – šeit viņi var būt kopā, radīt, apstiprināt savas vērtības un pilnveidot sadarbības prasmes. Ir jaunieši, kuriem ir valodas attīstības traucējumi, bet man nav svarīgi, vai cilvēkam ir traucējumi vai nav, – es strādāju ar cilvēka veselo daļu. Darbojoties radoši un runājot par mākslas darbu, cilvēks daudz ko atklāj par sevi. Terapeits šajā ceļā ir kā pavadoņš. Mākslas terapija ir izvērtējoši instrumenti un metodes, bet tā nav vieta, kur uzstāda diagnozi. Diagnozi uzstāda ārsti. Mēs caur dažādām metodēm un tehnikām varam izvirzīt hipotēzi un tālākajās sesijās skatīties, vai šī hipotēze apstiprinās, taču ar interpretēšanu jābūt uzmanīgiem. Mans redzējums var neatbilst cilvēka redzējumam, tāpēc man kā mākslas terapeitam ir svarīgi dzirdēt izskaidrojumu. Stereotipu ir ļoti daudz – vai tiešām melnā un brūnā krāsa ir kaut kas negatīvs? Tas var būt kaut kas pilnīgi cits. Bieži vien krāsu terapija tiek jaukta ar mākslas terapiju."

MĀLS – DAĻA NO DZĪVĪBAS

Liela nozīme šajā procesā ir arī materiāliem – katram no tiem ir sava nianse,

savs stāsts. Slapjais materiāls izplūst, bet zīmuli ir iespējams kontrolēt. "Strādājot ar pansionāta iemītniekiem, mums bija pieejama podniecības telpa. Podnieks Gotfrīds no Vācijas atbrauca ar saviem instrumentiem, savām idejām un iekārtoja pasakainu darbnīcu. Šobrīd darbnīca ir nodota speciālistiem, konkrēts podnieks vai keramiķis tur nestrādā, līdz ar to visu mēģināju apgūt pašmācības ceļā. Māls ir vienkārši fantastisks materiāls – tas ir daļa no dzīvības, tas runā un māca pacietību. Mums slimnīcā ir valsts programma, kas ietver desmit sesijas, bet ne vienmēr bērns desmit sesijās atveras. Mēģinot sajūst, kur viņš atsauksies, saprotu, ka nekas no tā neder. Tad es reizēm dodu mālu – māls atver ceļu uz sadarbību un ievilk. Tas var būt ļoti elastīgs, bet es piedāvāju arī mālu, kas ir kārtīgi dubļi. Māls un veidošanas materiāli palīdz regresēt līdz zīdaiņa vecumam, jo mēs pasauli iepazīstam ar tausti. Pieaugušajiem, kuri darbojas ar mālu un reflektē ar atgriezeniskajām saitēm, veidojas asociācijas un parādās atmiņas kods. Šī māksla ir pašu radīta, pašu apzināta, un lielākā vai mazākā mērā tā runā. Cilvēki uzskata, ka māksla ir skatāma muzejos, gleznās un ka tās ir caur akadēmiskām zināšanām iegūtas prasmes, bet sabiedrībā valdošie kanoni un akadēmiskās zināšanas šajā procesā tikai traucē." ■

Gadskārtas aizved tālos gadsimtos

1

Līdz šim Kurzemē dendrochronologs darbojies retāk. Taču, jo vairāk iegūtas lokālo hronoloģiju laikkrindas, jo vairāk var salīdzināt, jo konkrētāk var noteikt gan gadu (ar iespēju kļūdoties par pāris gadiem), kad koks nocirsts, gan cik tam bijis gadu, gan arī koka izcelsmi – reģionu vai apkaimi, no kurienes tas ir nācis. Katra gadskārta tiek mērīta ar milimetra simtdaļu precizitāti.

Diezgan daudz M. Zundem nācies pētīt seno Rīgu. Atklājies, ka tās būves sevī glabā kokmateriālu, kas atpludināts pa Daugavu no tālienes: no Baltkrievijas, Ukrainas, pat no Volgas baseina.

"Tikpat labi tie var būt [vienai ēkai] nākuši no viena un tā paša meža, bet varbūt savākti no dažādām pusēm. Varbūt ar kuģi pievesti," stāsta M. Zunde.

KOKTEIĻSALMIŅU TIEVUMĀ

Liepājā pētnieks ņēma paraugus no ēkām, izurbjot no sijām dažus milimetrus platus serdenišus kokteiļsalmiņu tievumā. Urbumos pēc tam iesit vietā tapiņas, tāpēc urbumi mājas detaļās stiprību nemazina, viņš stāsta. "Kurzemes Vārds" bija klāt, kad dendrochronologs strādāja Zivju ielas spīķerī. Telpā, kurā bijām, ir sešas sijas. Paraugi bija jāņem no katras sijas, un no katras telpas. Jo vairāk paraugu, jo precīzāk var noteikt ēkas vecumu. Senās ēkas parasti gadsimtu gaitā ir diezgan ievēroja-

mi mainījušās. Kaut ko piebūvē klāt. Kaut ko pārbūvē, paplašina. Varbūt kādreiz ir mainīts jumts un tā konstrukcijas. Plāksne pie spīķera sienas vēsti, ka noliktava būvēta 1690. gadā. Taču dendrochronoloģiskā izpēte var atklāt ko citu. Varbūt ēka ir senāka. Varbūt arī ne.

"Ar secinājumiem jāuzmanās," teic pētnieks, "jo dažkārt vietā ir liktas jaunākas detaļas, citreiz, materiālu taupot, izmantots koks no senākām, nojauktām ēkām. Var būt, ka arī telpas atšķiras pēc vecuma." Tādēļ jau paraugu vajadzīgs pēc iespējas vairāk.

Šajā gadījumā laboratorijā pētāmie paraugi ir izurbtie serdeniši. Citā reizē iespējams pat atzāgēt paraugus – tas ir vislabāk, tad var mērīt gadskārtas vairākos virzienos. Parauga ņemšanas veids atkarīgs

no tā, cik daudz pieļaujams objektu bojāt. Bet ir arī iespēja gadskārtas noteikt ar infrasarkanajiem stariem.

"Tad skatās cauri kā ar rentgenu, tas ir vismodernākais. Tā "Rīgas birža" man bija jādatē gleznu pamatnes. Objektu jau ir visvisādi. Ir bijis jānosaka vecums lielajiem Daugavas krasta stiprinājumiem, arheoloģiskām celtnēm. Visu, kur kokā saglabājusies pēdējās gadskārtas, var mēģināt datēt," viņš stāsta. Tas noder arī, pētot senus klimata faktoros – dendroklimatoloģijā.

Pētnieka zināšanas ir noderējušas, pat lai noteiktu īpašuma tiesības, un viņš sadarbojies arī ar kriminālizmeklētājiem. Stumbrā palikušās ložu brūces koks cenšas apaudzēt, un pēc gadskārtām var pateikt arī to, cik sena ir šī brūce – kad šauts. ■

Teātris sporta zālē, metālcehā un baznīcā

Inta Jansone, Daina Tāfelberga, Katrīna Blaua, "Kurzemnieks"

Pirms sešiem gadiem Kuldīgas pilsētvidē aizsākās skatuves mākslas festivāla "Teātris ir visur Kuldīgā" tradīcija. Arī šogad programma veidota tā, lai mazākiem un lielākiem skatītājiem būtu pieejams kultūras piedāvājums, pieredzot skatuves mākslu dažādās formās.

Citīgākie festivāla apmeklētāji divās dienās steigās pabūt teju visās pasākumu norises vietās, jo beidzot atkal varēja baudīt mākslu klātienē. Tomēr daļa ikgadējo festivāla apmeklētāju secina, ka pandēmijas dēļ tas savu ekskluzivitāti zaudējis. Agrāk redzēt teātri daudzdzīvokļu māju pagalmā bija piedzīvojums, bet tagad – kovida ierobežojumu laikā – to dara visi un visur.

SPORTISTI KĀ UZ SKATUVES

"Bija tik forši!" skaļiem izsaučieniem pēc pusotras stundas ilga treniņa no halles ārā traucās meitenes un zēni – Kuldīgas novada Sporta skolas audzēkņi. Kuldīdznieka, pludmales volejbolista Jāņa Šmēdiņa komandas biedrs Aleksandrs Samoilovs jeb Karalis Lauva festivālā aizvadīja volejbola spēles meistarklasi "Partnerība laukumā", kas bija dāvinājums jaunajiem volejbolistiem. Vairums bija izbrīnīti: vai tiešām teātris ir arī sportā? "Sportā svarīgs ir komandas spēks, tāpēc partnerības iemaņu attīstīšana ir būtiska, lai sasniegtu rezultātu," pārliecināts ir slavenais volejbolists. Bet volejbola trenere Rudīte Kronlaka no Skrundas saka: "Savām meitenēm prasī: "Ko es jums treniņos mācu? To pašu, ko rāda un skaidro Aleksandrs." Reizēm ir svarīgi, ka tehniskās lietas atgādina, ierāda kāds no malas. Ik pa laikam ar kolēģi Aināru Zankovski maināmies un vadām viens otra treniņu grupas. Tas strādā. Redzam rezultātu!"

"Ja reiz teātris ir visur, tad kāpēc tas nevarētu būt sporta hallē?" arī aktrise un pedagoģe Zane Daudziņa uzrunāja meistarklases "Runa ar iedvesmu" dalībniekus. Tieši sporta zālē, plašā un akustiskā telpā, var labi trenēt balsi un dikciju, novērtēt tās stiprumu, kontrolēt elpošanu, izpildot dažādus vingrinājumus, kuros runas procesi savienoti ar aktīvu un atbrīvotu ķermeņa valodu. Strādāt ar balsi viņa māca jau vairāk nekā 20 gadus.

FESTIVĀLS INTĪMI ATVER DVĒSELI

Vēl viena festivāla tradīcija ir piedāvājums apmeklētājiem ziedot līdzekļus kādam īpašam mērķim. Šogad aktrises Rēzijas Kalniņas un ģitārista, mūziķa Kaspara Zemiša mūzikas un dzejas programmā "Brīdis pēc vakariņām" Sv. Annas baznīcā tika vākti ziedojumi baznīcai jumta remontam.

Pianists un komponists Vestards Šimkus Kuldīgā ir biežs viesis, tas esot ģimenes iecienītākais tūrisma galamērķis. Taču koncertēja šeit viņš pirmoreiz un ar programmu "Ferencam Listam – 210" Mākslas namā noslēdza teātra festivālu. Lists bijusi autoritāte Vestardam jau kopš pusaudža gadiem. Viņa portrets kā rokzvaigznes fotoplakāts bijis pie sienas un iedvesmojis.

Koncertu ar savilņojumu klausījās arī

festivāla "Teātris ir visur" radošās komandas pārstāve Sarmīte Eiduka. Viņa atzina, ka koncerts bijis labs noslēgums. Un, viņasprāt, tieši kovidlaiķa un noteikumu diktētās mazās formas bija ļoti veiksmīgas. "Pasākumu nebija tik daudz un plašā publikā, toties tie bija kvalitatīvi. No koncerta Sv. Annas baznīcā cilvēki gāja savilņojuma asarām acis. Tas nozīmē, ka dvēselīti izdevies uzrunāt. Tāpat arī šajā koncertā varēja vērot skatītāju aizrautību, kaut bija brīži, kad izskatījās – pianista spēli klavieru stīgas neizturēs (*Lists pats esot vairākus instrumentus salauzis – aut.*). Esam novērojuši, ka daudzi festivālu apmeklētāji gadu no gada, ir uzticīgi. Esam priecīgi arvien kaut ko jaunu sniegt šai auditorijai. Īpaši laikā, kad kultūrai tik maz iespēju parādīt tautai teātra mākslu un mūziku klātienē," viņa sacīja.

GODO GAIDĪŠANA JAUNĀS SKAŅĀS

Pustumša un pēc eļļām smaržojoša telpa, arhaisku, ar dermatīnu apvilktu un uz koka paliktniem pieskrūvētu metāla krēslu rindas, kādas varbūt vēl kaut kur saglabājušās no padomju laika kinoteātriem vai klubiem, tikpat veci metālapstrādes elementi un vēl šāda tāda fabrikas atribūtika. Vecas fabrikas vidē Latvijas Kultūras akadēmijas Teātra fakultātes beidzēji Aksels Aizkalns, Kārlis Dzin-tars Zahovskis, Meinards Liepiņš, Rūdis Bīviņš un Milēna Miškeviča izrādīja savu diplomdarba iestudējumu "Pagaidām Godo" pēc Semjuela Beketa lugas "Gaidot Godo" motīviem. Gandrīz vienīgā papildu dekorācija – svitrainas apakšbikses. Ja tās netiktu uzkrītoši piekārtas uz neesošas skatuves fona pie apkvēpuša loga, tad diez vai kāds padomātu, ka tikko ienes-tas. Pirmoreiz "Teātris ir visur" notika bijušajā Kuldīgas Demokrātijas kvartālā, ko daudzi pazīst kā veco pienotavu, vēlāk

metālapstrādes ceļu. S. Beketa par absurdu nodēvētajā drāmā divi kļaidoņi gaida Godo (iespējams, Pestītāju), ēd vistu kau-liņus, strīdas, mēģina pakārties, salabst u.tml., meklējot savu patieso eksistences attaisnojumu. Šāda situācija nav sveša arī modernajam cilvēkam, un to arī izspēlēja jaunie aktieri, turklāt iesaistot skatītājus.

Kuldīdznieks, aktieris, režisors un skatuves meistarības pedagogs Jurgis Spuleniņš izrādī skatītājus otrreiz: "Man izrāde patika, gribēju, lai arī mēģina to redzēt. Ar baidu skatījās, kā jaunie aktieri spēj pārkāpt ietvaram pāri un telpa kļūst mazsvarīga. Interesanti, ka arī skatītāji tiek integrēti spēlē. Izrāde kārtējo reizi apliecina, ka teātris ir vajadzīgs. Diplomdarba vadītāja un režisore Indra Roga iedevusi brīnišķīgas kvalitātes aktieru demonstrējumu, balstītu uz treniņiem un tīru spēlējumu. Teātri tas jau sāk kļūt par retumu."

PĒC IZRĀDES SLAUKA ASARAS

Vējainā svētdienas pēcpusdienā kafejnīcā "Circus" pagalmā kuldīdzniekiem bija iespēja redzēt arī Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra izrādī "Čaks. Rīga. Sieviete", kas bija veltīta Aleksandra Čaka 120 gadu jubilejai. Galveno lomu izrādē atveidoja Vitālijs Jakovļevs, viņa saspēles partnere Veronika Plotņikova uz skatuves attēloja Čaka dzīves gaitas sievietes, stāstīja emocionālu dzejnieka biogrāfiju, saraudinot ne vienu vien skatītāju. Tas bija stāsts par dzejnieka neapstrīdamo mīlestību pret dzeju un savu dzimteni. Stāsts par neizdošanu, nesaprašanu un daudzpusīgu izaugšanu. Pēc izrādes studente Krista bija to skatītāju pulkā, kuras acis rīcās asaras. "Iepriekš neko daudz par Čaku nezināju, kā vien to, ka bijis viens no izcilākajiem latviešu dzejniekiem un miris no slimības. Taču šis skaistais stāsts lika smieties, raudāt, brīžiem arī šokēties. Ja man galvā šobrīd būtu cepure, es to noņemtu. Paldies par tik izjustu priekšnesumu. Stāvēju kājās un kļiedzu *bravo*."

Tikmēr brīnumus skatītājiem stundu garā izrādē demonstrēja iluzionisti Dace un Enriko Pecolli. Mākslinieki ir pārliecināti, ka vislielākais brīnumdaris ir katrs pats. Abi ir radījuši ne vienu vien iluzionisma izrādī, bet šoreiz vienkāršāku burvju triku veidošana viņi iesaistīja arī skatītājus.

SAUCIENS pēc atdzimšanas

✦ Linda Kilevica, "Kurzemes Vārds"

Pirmais Dienvidkurzemes festivāls "Rimbenieks" gan sākās, gan noslēdzās baznīcās. Atklāšana sen pamestajā Smaīžu dievnāmā, kuru sedz tikai debesis, un beigu akords skaistajā Sv. Jāzepa katedrālē, kur valsts akadēmiskais koris "Latvija" kā festivāla himnu izpildīja mācītāja, politiķa un kādreizējā Liepājas pilsētas galvas Evalda Rimbenieka sacerēto dziesmu "Jezus – mans draugs".

TORNIS STARP KOKIEM

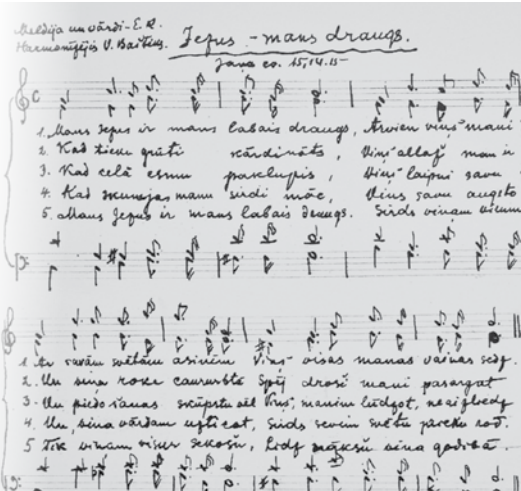
Jaunais festivāls ir Liepājas Simfoniskā orķestra (LSO) izlolots sadarbībā ar pašvaldībām un draudzēm. Priekule, Liepāja, Aizpute – tur vedis izcilās personības dzīves ceļš. Jūlijā un augustā mūziķi uzstājās baznīcās, muižās, pagalmos un dārzos, arī koncertzālē "Lielais dzintars", apliecinot un svinot sabiedrības vienotību ap mākslas un vēstures vērtībām.

LSO vadītājs Uldis Lipskis pagājušā gada vasarā kopā ar meitu apceļojis Dienvidkurzemi. "Bez konkrēta mērķa, vienkārši gar leišmalīti paskatīties, kā tur cilvēki dzīvo, kāda daba. Meitai tāda vēriņa vanaga acs, viņa pamanīja starp kokiem baznīcas torni. Meģinājam piebraukt tuvāk un ieraudzījam Smaīžu baznīcu. Tobrīd nezinājām neko, pat ne, kā to sauc," viņš stāsta. Vakarā vietējie iedzīvotāji izstāstījuši, ka baznīca uzcelta par tautas savāktiem līdzekļiem, ka Rimbenieki turpat blakus dzīvojuši, parādījuši viņa dzimtas māju.

"Man bija atmiņā, ka Liepājā bijis mērs Rimbenieks. Sāku interesēties, atklājas, ka viņa laikā Liepājā lielas lietas notikušas. Opera dibināta, mūzikas, mākslas skola un filharmonija atjaunota. Pilsētai bija arī lieli saimnieciski sasniegumi transporta nozarē, aviācijā, kuģniecībā. Vēlējāmie Rimbenieku izcēl kā savulaik ļoti vērtīgu lideri Liepājā un arī laiku, kad karš bija beidzies, viss zēla un plauka, pilsēta atdzima. Domāju, ka ir ļoti no svara, ka cilvēki bija redzējuši kara postu un novērtēja to, ka kopā darbojoties, var dzīvi ļoti strauji pacelt. Arī tagad gribētos, lai Latvijas sabiedrībā rodas tāds patriotisma un solidaritātes vilnis. Rimbenieks ir atgādinājums domāt par labām lietām, viņš iedērijās festivāla pamatā," atzīst orķestra vadītājs.

INTERNETS DARA BRĪNUMUS

Viņam bija ielānāta tikšanās Gramzdā ar Priekules novada un Gramzdas pagasta vadību. "Nelaimīgās sagādīšanās pēc es netiku uz turieni, Gramzda bija mani kolēģi, un ļoti pārdzīvoju. Domāju – nu, redz, kā, mums nekas nesanāks. Tajā pašā brīdī man pienāca e-pasts. Rakstīja austrāliešu sieviete,

Dziesmu "Jezus – mans draugs" no Tasmānijas atsūtīja Evalda Rimbenieka mazdēls – arī Evalds.

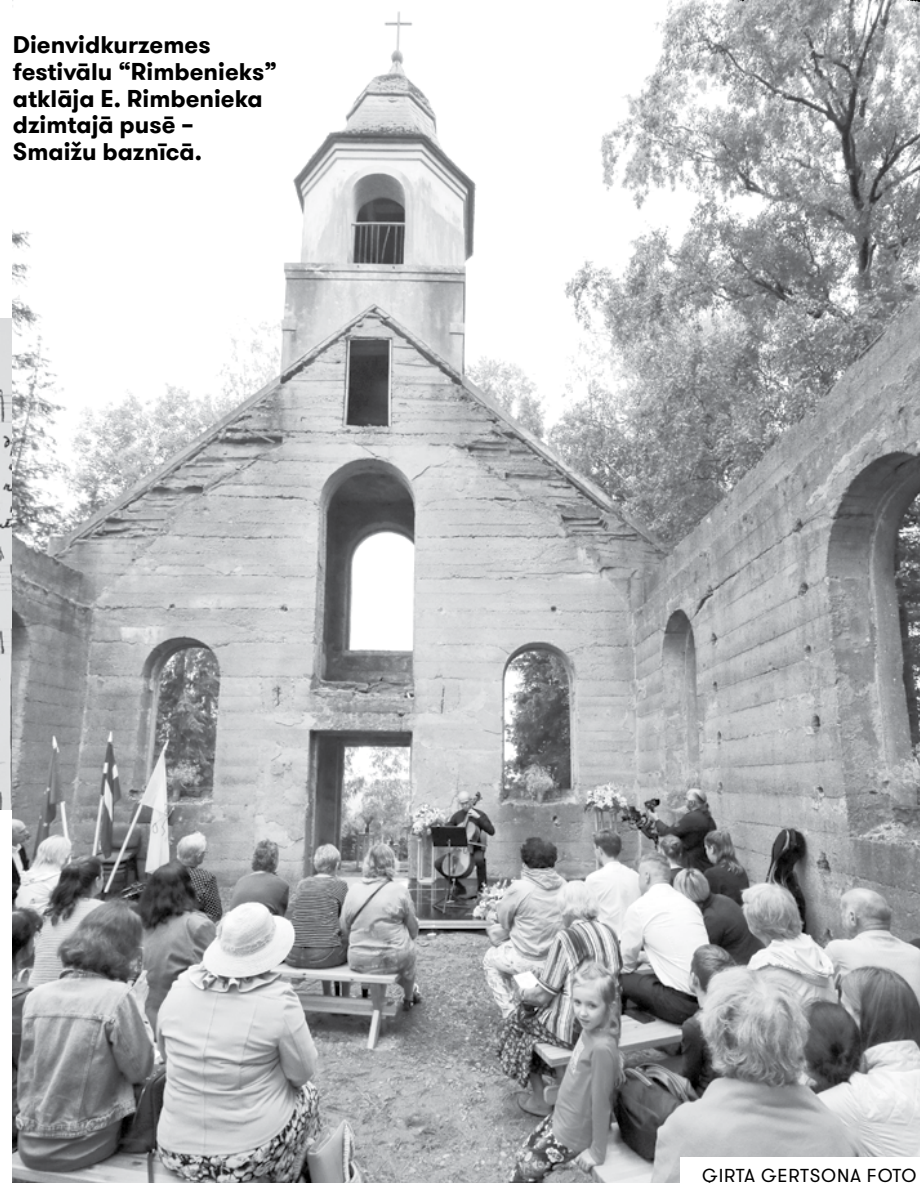
kuras vīra vārds ir Evalds Rimbenieks, viņš ir mazdēls Liepājas Evaldam Rimbeniekam. Viņi izteica milzīgu sajūsmu par festivāla ideju. Bijām publicējuši pirmo relīzi, kurā tā bija izklāstīta. Internets dara brīnumus, latvieši un viņu tuvinieki visā pasaulē seko līdzī tam, kas šeit notiek," saka U. Lipskis.

E. Rimbenieka dzīvesbiedre latviski nerunājot. Viņš pats runā un lasa, bet neriskējot rakstīt. "Tomēr sirdī viņi ir ar šo pusī. E. Rimbenieks ir bijis Liepājā, taču tad brauca uz šejieni no Amerikas. Uz Tasmāniju viņi pārcēlušies samērā nesen," norāda LSO vadītājs.

Rimbenieka mazdēls noteikti būtu gribējis būt klāt vectēvam veltītajā festivālā. "Būtu braucis, ja vien Covid-19 dēļ Austrālija tai laikā nebūtu aizslēgta un atslēgta nolauzta. Taču viņš atsūtīja rokrakstā rakstītas nošu rindas ar tekstu apakšā. To autors bija Evalds Rimbenieks, dziesmu ar četriem pantņiem bija uzrakstījis 1941. gadā dažus mēnešus pirms tam, kad viņu aizsūtīja uz Sibīriju, no kurienes neatgriezās. Tur bija pierakstīts, ka sarakstīta Cēsīs un Rīgā. Piedāvājums to paņemt par festivāla himnu bija ļoti savilņojošs. Brīdī, kad mēs Dienvidkurzemē domājam, kā nu būs, no otras pasaules malas atnāk ar roku rakstīta dziesma," uzsver U. Lipskis. Tagad no Tasmānijas pienākusi ziņa, ka tiekot veidota grāmata par Rimbenieku.

U. Lipskis priecājas par to, ka tiek atjaunotas vērtības, kas ilgi stāvējušas novārtā: "Visā Latvijā atjauno baznīcas, muižas atdzimst. Šis periods tiek reabilitēts. Iepriekš dzīvojam laikā, kad starpkaru periods bija tabu, par tādām lietām nebija pieklājīgi runāt. Vērtības pamazām iznirst no aizmirstības un atgūst goda vietu. Tāpēc dažas festivāla norises vietas ir vai nu tikko atjaunotas baznīcas, vai tādas, kuras vēl gaida atjaunošanu. Festivāls ir sauciens pēc uzplaukuma un atdzimšanas Latvijai un

Dienvidkurzemes festivālu "Rimbenieks" atklāja E. Rimbenieka dzimtajā pusē – Smaīžu baznīcā.

ĢIRTA GERTSONA FOTO

ne tikai centriem, bet arī mazām, mīlīgām vietām, kas glabā skaistas liecības un arhitektūras un mākslas vērtības. Tām jābūt sapostām un apdzīvotām."

SASAUCĀS AR PUTNIEM

Rīkotājs atzīst, ka pirmais festivāls ir izdevies ļoti labi, lai gan "sabiedrība šobrīd ir man agrāk nepieredzētā stāvoklī – zināmā mērā aizvainota, sašķelta. Ierobežojumi un koncertu apmeklēšanas režīmi ik pa brīdī mainījās, cilvēki jau nevar izsekot līdzi". Tomēr bijuši ļoti labi apmeklēti brīvdabas koncerti, kamermūzikai simt un vairāk cilvēku ir ļoti adekvāti. No vietējas sabiedrības pārstāvjiem pēc koncertu sarunās varējis just, ka viņi redz nākotni festivālam.

"Mūziķi devās kā uz piedzīvojumu," saka orķestra vadītājs. "Protams, nevarām prasīt simtprocentīgu kvalitāti kā ideālos apstākļos. Tad vējš, tad mitrums, fona trokšņi. Brīnišķīgākais – vairākās vietās putni sasauca ar to, kas skanēja. Daba savijās ar mūziku ļoti īpašā veidā. Ļoti lutināja laika apstākļi, taču vienmēr cerēt uz iesācēja veiksmi diez vai var. Centīsimies nākamgad plānot koncertus vietās, kur var iemukt kultūras namā, muižā vai baznīcā."

Festivāls "Rimbenieks" plānots ikgadējs. "Protams, būs svarīgi, kā nodibināsies sadarbība ar Dienvidkurzemes novadu, vai Liepājas dome atradīs iespēju pielikt plecu, tāpat Kultūras ministrija, varbūt vietējie uzņēmēji," saka U. Lipskis.

Rīkotājs gribētu pastiprināt sadarbību ar tūrisma informācijas centriem, jo festivālam varētu būt laba sinerģija ar "Mājas kafejnīcu dienām".

CĒLA SAJŪTA

Arī Liepājā dzīvo Rimbenieku uzvārda lepmi nēsātāji. Aira Rimbeniece ar ģimeni bija atbraukusi uz festivāla atklāšanu. Viņas vīra Ronalda Rimbenieka tēvs dzimis 1917. gadā, nāk no Rucavas. Viņš stāstījis par radniecību, tā neesot ļoti tuva, taču precīzi viņi to pagaidām nezina. "Opim vairākkārt mēdzu prasīt, lai viņš izstāsta, jo Evalds Rimbenieks tik interesanta persona. Kļuva vecs, teica, lai liekot viņu mierā. Nav palicis atmiņā, ka stāstītu faktus un notikumus. Taču tā cēla sajūta man šobaltdien ir, ka viņš stāsta, ka ir tā radniecība. Es labi jutos ar šo uzvārdu," lepojas Aira.

Dziesmas "Jezus – mans draugs" rokrakstā norādīts, ka to harmonizējis V. Baštiks. "Viktors bija mana vīratēva draugs, tā ka viņiem vajadzēja satikties. Brāļi Viktors un Edvards Baštiki pēc kara aizceļoja uz Ameriku," pastāsta A. Rimbeniece. Viņai ir divi dēli Pauls un Valters, kas nes Rimbenieku vārdu, un trīs meitas. Dzimušas tikai mazmeitiņas, pērn decembrī pasaulē nācis pirmais mazdēliņš, kuru vecmāmiņa vēlējusies saukt par Evaldu. Šis vārds bijis arī vecāku izvēļu sarakstā, tomēr neielika. "Varbūt būs vēl kāds mazdēliņš," cer A. Rimbeniece. ■